TREŚĆ:

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni
Redaktor naczelny: **Leon Godlewski** Redaktor odpowiedzialny: **Edmund Urbański**

BIULETYN
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W GDYNI
HANDEL I TRANSPORT MORSKI

BULLETIN of the Chamber of Industry and Commerce at Gdynia	BULLETIN de la Chambre d'Industrie et de Commerce de Gdynia	MITTEILUNGEN der Industrie und Handelskammer in Gdynia

ROK VII | GDYNIA, 30 listopada 1938 r. | NR 22

Redakcja i Administracja: Izba Przem.-Handl. w Gdyni. — **Ref. Prasowy,** ul. 10 Lutego 24, tel. centrala 39-31
Prenumerata: w kraju kwartalnie 4,50 zł, zagranicą 7,50 zł.
Konto P. K. O. Nr. 204.415 — Cennik ogłoszeń wysyła się na żądanie.

KODYFIKACJA I UNIFIKACJA PRZEPISÓW REGULUJĄCYCH OBRÓT ZIEMIOPŁODAMI NA GIEŁDACH KRAJOWYCH

OD REDAKCJI:

Poniżej zamieszczamy artykuł p. dyr. M. Wójcika, Przewodniczącego Komisji Kodyfikacyjnej Związku Giełd Zbożowo-Towarowych w Polsce, w którym autor przedstawił całokształt kilkuletnich prac, zmierzających do racjonalizacji i unifikacji wszystkich przepisów, regulujących obrót ziemiopłodami i ich przetworami na giełdach krajowych.

I.

W roku 1933 zakończony został okres powstawania i organizowania się nowych giełd zbożowo-towarowych w Polsce. Obok istniejących dawniej giełd w Warszawie, Poznaniu, Lwowie i Krakowie, powołano do życia w tym okresie giełdy w Bydgoszczy, Katowicach, Lublinie z oddziałem w Równem, Łodzi i Wilnie.

Kilkuletnia praca giełd w terenie, pomyślne rozwiązanie zagadnień organizacyjnych, utrwalenie pozycji dla dalszego rozwoju, łącznie ze zdobytym doświadczeniem i dorobkiem — przy stale zacieśniającej się współpracy giełd na terenie Związku Giełd — wysunęły konieczność podjęcia prac w kierunku opracowania nowych przepisów, niezbędnych w obrocie giełdowym, przepisów możliwie jednolitych, dostosowanych i opartych na rodzimych potrzebach i doświadczeniach.

Wobec rozległych a skomplikowanych przepisów, niejednokrotnie zupełnie odrębnych na poszczególnych giełdach, znacznych luk w postaci braku szeregu przepisów, a wreszcie braku fachowej i aktualnej literatury polskiej w tej dziedzinie — podjęte prace natrafiały stale na trudności i przeszkody.

Przyciągnięcie do stałej i ścisłej współpracy wszystkich giełd obowiązanych do opracowania projektów i ich opiniowania, powołanie Komisji Regulaminowo-Wydawniczej Związku Giełd do przepracowania i uzgadniania projektów, ostateczne przedyskutowanie i uchwalanie zgłaszanych przez Komisję projektów przez Radę Związku Giełd — umożliwiło i zapewniło pozytywne przeprowadzenie podjętych prac.

II.

Prace kodyfikacyjne i unifikacyjne przepisów obowiązujących na krajowych giełdach zbożowo-towarowych, zapoczątkowane zostały nowelizacją rozporządzenia o organizacji giełd, przeprowadzoną ustawą z dn. 18 marca 1935 r. Nowela ta, wprowadzająca szereg istotnych przepisów m. in. prawo używania pieczęci z godłem państwowym, nowe zdefiniowanie pojęcia transakcyj na giełdach towarowych oraz rozszerzenie kompetencji giełdowych sądów rozjemczych, nałożyła jednocześnie na giełdy obowiązek dostosowania statutów do zmienionego rozporządzenia o organizacji giełd.

Wobec skrystalizowania się w tym okresie konieczności opracowania ramowego statutu, który z pewnymi zmianami obowiązywałby na wszystkich giełdach, Ministerstwo Przemysłu i Handlu opracowało projekt tego rodzaju statutu. Dyskusja nad tym projektem na terenie Związku Giełd wykazała możliwość i celowość tego projektu. Rezultatem podzielenia

tego poglądu było uchwalenie przez Związek Giełd projektu ramowego statutu dla wszystkich giełd, z równoczesnym postawieniem poszczególnym giełdom swobody dyskrecjonalnego rozwiązania zagadnień, dotyczących dopuszczenia towarów do obrotu na giełdzie, składu rad giełdowych i innych władz oraz sposobu ich powoływania w zależności od warunków regionalnych. Zatwierdzone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu ramowe statuty stały się punktem wyjścia i oparciem zarazem dla dalszej akcji w zakresie kodyfikacji i unifikacji przepisów przewidzianych w zatwierdzonych jednolitych statutach.

Wobec indywidualnego ustalenia przez poszczególne giełdy składu władz giełdowych i sposobu ich wyboru — przez Związek Giełd nad regulaminem wyborczym, przewidzianym w statucie ramowym, ograniczyły się jedynie do przedyskutowania i ustalenia ogólnych wytycznych i zasad.

Dla zapewnienia należytej kontroli gospodarki funduszami publicznymi, Związek Giełd opracował następnie jednolity dla wszystkich giełd regulamin dla komisyj rewizyjnych.

III.

Zacieśniająca się współpraca giełd na terenie Związku Giełd wysunęła na czoło aktualnych zagadnień sprawę członków i uczestników giełdowych, dopuszczonych na podstawie § 29 rozp. o organizacji giełd do zawierania transakcyj giełdowych. Jakkolwiek rozporządzenie o warunkach należenia do giełd towarowych z dnia 16 III 1926 r. ustaliło warunki przyjmowania na członków a zarazem i uczestników giełd zbożowo-towarowych, to jednak materiały zebrane przez wszystkie giełdy wykazały konieczność zastąpienia, obowiązujących na poszczególnych giełdach odrębnych regulaminów przyjmowania członków i uczestników, jednolitym regulaminem, któryby dawał podstawę do przeprowadzania stałej selekcji tak członków a zwłaszcza uczestników na wszystkich krajowych giełdach.

Uchwalenie przez Związek Giełd a następnie wprowadzenie w życie na wszystkich giełdach jednolitego regulaminu przyjmowania członków i uczestników, połączone zostało z obowiązkiem ponownej rejestracji uczestników na wszystkich giełdach i stałym obowiązkiem podawania przez każdą giełdę pozostałym giełdom nowoprzyjętych członków i uczestników, nieprzyjętych oraz skreślonych członków i uczestników.

Wprowadzenie tej obowiązkowej współpracy giełd stworzyło odpowiednie warunki do wyeliminowania stopniowego osób i firm z prawa dokonywania obrotu na giełdach krajowych bądź dla braku pełnych kwalifikacyj prawnych, bądź też z powodu dyskwalifikacji spowodowanej utratą zaufania.

Logiczną konsekwencją tej akcji było opracowanie przez Związek Giełd jednolitego dla wszystkich giełd regulaminu postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi i odwoławczymi na giełdach. Stworzenie jednolitych zasad i sankcyj karnych przy rozstrzyganiu przez komplety dyscyplinarne: zarzutów natury etycznej stawianych członkom, uczestnikom giełdy i ich pełnomocnikom; zarzutów o niewykonanie wyroków giełdowych sądów rozjemczych i ugód przed tymi sądami zawartych, a wreszcie zarzutów o niestosowanie się do uchwał rady giełdowej i zarządzeń władz giełdy — zapewniło gwarancję dla przestrzegania obowiązujących na giełdach przepisów.

IV.

Zawierane na giełdach zbożowo-towarowych transakcje dochodzą do skutku bez lub za pośrednictwem maklerów przysięgłych. — Transakcje te jednakże stają się transakcjami giełdowymi dopiero z chwilą stwierdzenia ich giełdowymi kartami umów, spisanymi przez maklerów. Wykonywanie przez maklerów tych funkcyj, poza innymi równie ważnymi czynnościami, jak przeprowadzanie licytacyj, pobieranie prób itp. zostało wyraźnie uregulowane dopiero w nowym rozporządzeniu o maklerach przysięgłych na giełdach towarowych, wydanym w kwietniu 1938 r. przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Nowe to rozporządzenie szeroko przedyskutowane na terenie Związku Giełd, usunęło luki istniejące w poprzednim rozporządzeniu, stwarzając jasno sprecyzowane przepisy dostosowane do specjalnej roli jaką spełniają maklerzy na krajowych giełdach zbożowo-towarowych.

Na podstawie i w ramach wydanego rozporządzenia opracowywany jest obecnie jednolity dla wszystkich giełd regulamin dla zaprzysiężonych maklerów giełdowych.

V.

Najistotniejszymi a zarazem najbardziej skomplikowanymi pracami było skodyfikowanie i zunifikowanie przepisów z zakresu techniki obrotu towarowego na giełdach. Na całokształt tych przepisów złożyły się: regulamin zawierania transakcyj giełdowych na giełdach zbożowo-towarowych, warunki handlowe (zwyczaje giełdowe), normy jakościowe dla poszczególnych towarów dopuszczonych do obrotu na giełdach, a wreszcie regulamin o licytacjach giełdowych.

Regulamin zawierania transakcyj giełdowych, stanowiący pierwszą część tych przepisów, opracowany przez Związek Giełd, a następnie uzgodniony z Ministerstwami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu — zatwierdzony został jako jednolity dla wszystkich giełd przez Ministra Przemysłu i Handlu. Regulamin ten zawiera szereg istotnych przepisów normujących warunki i sposób zawierania transakcyj giełdowych. Przepisy w nim zawarte, o charakterze ściśle formalno-proceduralnym, usu-

nęły wszelkie wątpliwości co do powstawania transakcyj giełdowych i ich ważności jako aktów publiczno-prawnych.

Część drugą tych przepisów stanowią warunki handlowe (zwyczaje giełdowe). Uchwalenie w ostatnich dniach przez Związek Giełd jednolitych warunków handlowych dla wszystkich giełd jest poważnym sukcesem. Obowiązujące bowiem dotychczas różnorodne na poszczególnych giełdach warunki (zwyczaje), oparte na wzorach obcych i do tego przedwojennych jeszcze, wykazywały już nie tylko znaczne luki, ale co gorsza były stałą przeszkodą we wzrastających obrotach towarowych pomiędzy poszczególnymi okręgami kraju. — Zasadnicza a zarazem i daleko idąca różnorodność tych przepisów była źródłem stałych i częstych sporów, pociągających za sobą procesy i nieuniknione straty. Zunifikowanie tych przepisów, z których niejedne zdołały już głęboko zakorzenić się — natrafiało na poważne trudności. Pogłębiająca się jednakże z każdym rokiem świadomość celowości i konieczności podjęcia prac nad unifikacją warunków tak u członków, uczestników, jak i samych giełd — uwieńczona została pomyślnym wynikiem. Rezultaty przeprowadzonych już prac kodyfikacyjnych i doświadczenie w nich zdobyte, łącznie z zacieśnioną współpracą giełd, doprowadziły do przezwyciężenia trudności i wypracowania nowych warunków handlowych, dostosowanych do zwyczajów i potrzeb krajowej wymiany ziemiopłodów i ich przetworów na giełdach zbożowo-towarowych.

Trzecią wreszcie częścią tych przepisów są opracowywane obecnie normy jakościowe dla poszczególnych artykułów, dopuszczonych do obrotów na giełdach. Opracowywane normy mają nie tylko zastąpić przestarzałe i nieaktualne już przepisy obowiązujące na kilku zaledwie giełdach i do tego niekompletnie, ale przede wszystkim mają usunąć stale odczuwaną lukę, wypełnianą dotychczas doraźnie bądź przez ustalane każdorazowo normy, bądź też przez normy obce.

VI.

Jedną z podstawowych i zasadniczych funkcyj giełd zbożowo-towarowych jest ustalanie i notowanie cen towarów dopuszczonych do obrotów na giełdach. Celem stworzenia jednolitych podstaw dla prawidłowego i obiektywnego ustalenia cen, odpowiadających rzeczywistym transakcjom i panującej sytuacji na rynku, Związek Giełd uchwalił jednolity regulamin kształtowania i notowania kursów giełdowych. Regulamin ten wprowadzony został w życie na wszystkich giełdach z pewnymi tylko zmianami, dotyczącymi wyłącznie składu Komisyj Notowań, w zależności od warunków lokalnych na każdej giełdzie.

Na podstawie tego regulaminu Związek Giełd uchwalił następnie jednolity układ i budowę ceduł urzędowych dla wszystkich giełd oraz jednolitą terminologię dla określania sytuacji na rynkach. Wprowadzenie tych zasadniczych zmian zapewniło nie tylko przejrzystość ogłaszanych cen, ale przede wszystkim należyte orientowanie się w nich zarówno sfer zainteresowanych we wszystkich ośrodkach kraju, jak i szerokiego ogółu. Specjalnie praktyczne znaczenie miało wprowadzenie notowania i ogłaszania jednej ceny od — do dla każdego towaru na podstawie efektywnych transakcyj giełdowych, kontrolowanych i uzupełnianych cenami rynkowymi i faktyczną tendencją, panującą na rynku dla danego towaru, w miejsce podwójnych poprzednio notowań orientacyjnych i transakcyjnych, powodujących nieporozumienia i dezorientację.

VII.

Odrębną a zarazem i rozległą grupę prac kodyfikacyjnych objęły przepisy normujące sposób pobierania prób, przeprowadzania ekspertyz (arbitraży), przeprowadzania licytacyj giełdowych oraz postępowania przed giełdowymi sądami rozjemczymi.

Zagadnienia objęte tymi przepisami uregulowane były odrębnie na poszczególnych giełdach. Wzmagająca się jednak wymiana towarowa pomiędzy poszczególnymi ośrodkami kraju, łącznie ze wzrastającym zrozumieniem potrzeby i celowości jednolitego uregulowania tych zagadnień, urealniły możliwość unifikacji tych przepisów.

Rezultatem prac na tym odcinku było opracowanie przez Związek Giełd jednolitego dla wszystkich giełd regulaminu pobierania prób oraz regulaminu komisji rzeczoznawców. Przepisy w tych regulaminach zawarte, mające przede wszystkim praktyczne znaczenie dla nieuniknionych sporów co do jakości towarów, zastąpiły niezupełne i przestarzałe, a zarazem i różnorodne przepisy — nowymi, opartymi na istotnych i aktualnych potrzebach handlu.

W toku prac na tym odcinku wymienić należy będącą w opracowaniu jednolitą instrukcję dla członków komisji rzeczoznawców, przeprowadzających ekspertyzy oraz opracowany już projekt rozporządzenia o giełdowych sądach rozjemczych. Ogłoszenie rozporządzenia. zawierającego jednolity regulamin dla giełdowych sądów rozjemczych, będzie posiadało doniosłe znaczenie dla ujednolicenia na wszystkich giełdach procedury rozstrzygania sporów, które obecnie rozstrzygane są na podstawie odrębnych na poszczególnych giełdach regulaminach. Aktualność i znaczenie tego rozporządzenia podkreśla ustawowe przekazanie sądom rozjemczym prawa rozstrzygania wszelkich sporów między członkami i uczestnikami giełd, powstałych zarówno z transakcyj giełdowych jak i niegiełdowych.

Podobnie i opracowywany jednolity regulamin licytacyj giełdowych dla wszystkich

giełd zmierza do zastąpienia różnorodnych i niedostatecznych przepisów nowymi, mającymi na celu należyte uregulowanie całokształtu zagadnień związanych z dokonywaniem na giełdach przymusowych zakupów i sprzedaży ochronnych, oraz dobrowolnych.

VIII.

Na szeroką skalę zakrojone prace kodyfikacyjne i unifikacyjne Związku Giełd w odniesieniu do wszystkich bez wyjątku przepisów, obowiązujących na krajowych giełdach zbożowo-towarowych, zamykają pierwszy podstawowy okres żmudnych i długotrwałych prac tak poszczególnych giełd, jak i samego Związku Giełd. Pozytywne rozwiązanie całokształtu tych zagadnień, stworzyło jednolitą płaszczyznę i ramy ułatwiające obrót i zapewniające mu maksimum sprawności i bezpieczeństwa. Wypełniło istniejące luki, zmieniło nieaktualne i przestarzałe przepisy, dając jednocześnie jednolity materiał, który stanowić będzie pozycję wyjściową dla dalszych niewątpliwie prac w kierunku stałego ulepszania czy uzupełniania tych przepisów w miarę potrzeb i zdobywanych doświadczeń.

Wykonane prace umożliwią przystąpienie do opracowywania komentarzy dla poszczególnych przepisów. Brak tych komentarzy odczuwany niejednokrotnie dotkliwie, przyczyni się do pogłębienia znajomości zagadnień związanych z obrotem giełdowym w szczególności wśród samych zainteresowanych. Usunie nasuwające się wątpliwości i ułatwi szerokim warstwom posługiwanie się obowiązującymi przepisami w codziennej pracy zawodowej. — Umożliwi wreszcie ich spopularyzowanie, co w konsekwencji przyczyni się do podniesienia poziomu zawodowego i moralnego i stopniowego niwelowania różnic, istniejących jeszcze w sferach, biorących udział mniej lub więcej czynny w obrotach giełdowych.

Uporządkowanie i stworzenie ramowych przepisów wyżej omówionych uświadamia obecnie coraz więcej konieczność uregulowania opłat pobieranych na poszczególnych giełdach. Rozpiętość tych opłat powoduje niepożądane zjawiska obserwowane na szeregu giełdach. Opracowywany już projekt rozwiąże niewątpliwie i to zagadnienie, a tym samym usunie wzajemną konkurencję giełd i rozłoży odpowiednio na sfery zainteresowane świadczenia na rzecz giełd.

Zakończenie tego zasadniczego i podstawowego etapu prac natury organizacyjnej, stanowi jednocześnie zapoczątkowanie nowego etapu, w którym będzie gromadzona i opracowywana judykatura giełdowych sądów rozjemczych i akcja wydawnicza, mająca na celu zapoczątkowanie polskiej literatury gospodarczej na temat roli, znaczenia i działalności giełd zbożowo-towarowych.

Roczny obrót ziemiopłodami i ich przetworami, wynoszący na wszystkich giełdach krajowych w 1937 r. ponad 3,8 milionów ton towarów, łącznej wartości ponad 1 miliard złotych — to ważki i doniosły odcinek naszego życia gospodarczego, który wymagał właściwego rozwiązania i uzasadnia konieczność dalszej planowej i konsekwentnej pracy.

Mgr Mieczysław Wójcik,
Dyr Giełdy Zbożowo-Towar. w Bydgoszczy.

PRZYWÓZ SKÓR DO POLSKI W I PÓŁROCZU 1938 r.

Przywóz skór zagranicznych do Polski w pierwszym półroczu 1938 r. w porównaniu do tegoż okresu 1937 r. wzrósł. Ilościowo biorąc w okresie od stycznia do czerwca 1937 roku przywieziono 11.841 ton skór, od stycznia do czerwca 1938 roku przywieziono 14.559 ton skór, czyli wzrost wynosi 23%. Jeżeli natomiast chodzi o wartość, to wzrost wynosi zaledwie 6%. Przywieziono mianowicie w pierwszym półroczu 1937 roku skór za 27.372 tysięcy złotych, w pierwszym półroczu 1938 r. skór za 29.144 tysięcy złotych. Dysproporcja, wynikająca pomiędzy wzrostem ilościowym, a wartościowym, wynika ze wzrostu cen skór, który nastąpił w okresie ostatniego roku.

Poniższe zestawienie przedstawia przywóz różnych gatunków skór w pierwszym półroczu dwu ostatnich lat. Dane cyfrowe pochodzą z publikacyj Głównego Urzędu Statystycznego R. P.

Przywóz skór do Polski według gatunków:

GATUNKI SKÓR	Waga w tonach		Wartość w 1000 zł	
	I półrocze		I półrocze	
	1937	1938	1937	1938
Skóry ogółem	**11.841**	**14.559**	**27.372**	**29.144**
Skóry surowe suche, mokrosolone, suchosolone,				
bydlęce	9,668	11,881	18,177	19,422
cielęce	116	114	219	270
końskie	1,538	2,052	2,458	3,164
innych zwierząt	19	24	35	92
skóry surowe pawniowane, odwłosione	191	227	817	725
skóry piklowane	24	19	100	32
skóry surowcowe	1	2	7	11
Skóry twarde wyprawione				
Skóry w słupcach i kruponach	98	66	725	508
juchty	1	1	7	5
świńskie, morsa, hipopotama, słonia itp.	4	3	34	46

GATUNKI SKÓR	Waga w tonach		Wartość w 1000 zł	
	I półrocze		I półrocze	
	1937	1938	1937	1938
skóry wyprawy roślinnej oprócz os. wymien. . .	4	2	119	76
skóry wyprawy mineralnej oprócz os. wymien. .	8	9	297	326
skóry wyprawy mineralnej kozie, koźle, baranie vosschevreaux	124	118	3,218	3,262
skóry zamszowe	5	7	263	337
skóry lakierowane, brązowane, srebrzone, złocone, malowane itp. . . .	19	14	472	320
skóry ryb i płazów . . .	2	4	184	323
skóry wszelkie do wyrobów techn. oprócz os. wymien.	18	14	235	210

Pomijając artykuły mniej ważne ze względu na małe ilości w przywozie, zajmiemy się omówieniem przywozu tych skór, które przychodzą w dużych ilościach, lub wartość których stanowi wysokie kwoty.

Spośród przywożonych różnych gatunków skór, największą pozycję pod względem ilości i wartości stanowią *skóry bydlęce surowe.* W ogólnej ilości przywozu skór stanowią one 81%, w ogólnej zaś wartości przywozu skór ogółem — 67%.

Skóry bydlęce surowe przywożone są do Polski z wielu krajów w różnych ilościach. Przedstawimy tu przywóz skór bydlęcych surowych według kierunków:

KRAJE	Waga w tonach		Wartość w 1000 zł	
	I półrocze		I półrocze	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem	**9,668**	**11,881**	**18,177**	**19,422**
Argentyna	3,385	3,678	6,507	5,387
Kolumbia	1,326	1,068	3,364	2,943
Zw. Poł. Afryk.	1,548	1,669	2,689	2,833
Holandia	1,614	1,692	2,342	1,730
Brazylia	333	652	546	1,084
Belgia	690	746	1,189	1,009
Urugwaj	76	643	132	1,004
Czecho-Słowacja	107	536	316	970
Indie Bryt.	—	246	—	285
Szwecja	—	154	—	211
Austria	120	98	285	159
Niemcy	—	111	—	155
Złote Wybrzeże	17	73	32	149
Kuba	—	61	—	90
Rodezja	—	20	—	41
Palestyna	80	—	147	—
Guatemala	22	—	51	—
Anglia	27	—	38	—
Francja	17	—	24	—

UWAGA: Przywóz skór cielęcych z Austrii i Niemiec traktować należy łącznie, ze względu na przyłączenie Austrii do Rzeszy. W tym wypadku pod pozycją Niemcy figuruje przywóz z dawnej Austrii w mies. maju i czerwcu 1938 roku.

Głównym importerem surowych skór bydlęcych jest *Argentyna,* z której przychodzi 33% ogólnej ilości skór bydlęcych. W porównaniu do roku 1937 (I półrocze) przywóz ilościowo wzrósł, wartościowo zaś zmalał.

Przy analizowaniu zestawienia trzeba być bardzo ostrożnym w wyciąganiu wniosków z ilości i wartości przywożonych skór. Należy wziąć pod uwagę, że na ogólną wartość wpływa nie tylko zmiana cen, lecz również przywóz skór surowych w takiej lub innej obróbce. Mogą to być skóry surowe suche, mokrosolone, suchosolone; każdy z tych gatunków ma swoją cenę, a w rubryce skóry bydlęce umieszczono wszystkie gatunki ogółem. Uwaga ta odnosi się również i do innych gatunków skór.

Drugim z kolei importerem skór bydlęcych surowych jest *Kolumbia.* Przywóz skór z tego kraju zmalał w porównaniu z r. 1937 zarówno pod względem ilości, jak i wartości.

Związek Południowo - Afrykański, trzeci kolejny importer skór bydlęcych surowych wzmógł swój eksport do Polski pod względem ilości i wartości.

Naczelnym importerem omawianego artykułu spośród państw europejskich jest *Holandia,* przywóz z której pod względem ilościowym wzrósł, wartościowym poważnie zmalał.

Do następnych najważniejszych importerów należą *Brazylia, Belgia, Urugwaj i Czechosłowacja.* Import z tych wszystkich krajów wzrósł, z niektórych (Urugwaj, Czechosłowacja) nawet bardzo poważnie.

Interesujący jest podział przywozu bydlęcych skór surowych według importerów kontynentalnych i zamorskich. Oto zestawienie:

		Waga w tonach	Wartość w 1000 zł
rynek kontynentalny .	I półr. 1937	2575	4204
	„ 1938	3337	4234
rynek zamorski . . .	I półr. 1937	7093	13,973
	„ 1938	8544	15,188

Udział rynków kontynentalnych ilościowo wzrósł z 27% do 28% ogólnego przywozu skór bydlęcych, wartościowo zaś zmalał z 23% do 22%. Wniosek stąd taki, że przeciętna wartość 1 tony skór europejskich jest w ogóle niższa od tejże skór zamorskich, oraz, że nastąpiła zniżka przeciętnej wartości 1 tony skór europejskich z roku 1937 na 1938.

* * *

W grupie *skór surowych (suchych, mokrosolonych, suchosolonych)* dość ważną pozycję stanowią *skóry końskie.* Przywożone są one z następujących:

KRAJE	Waga w tonach		Wartość w 1000 zł	
	I półrocze		I półrocze	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem	**1,538**	**2,052**	**2,458**	**3,164**
Argentyna	1,105	1,647	1,973	2,776
Holandia	256	322	277	300
Francja	53	2	51	2
Austria	7	—	9	—

Z zestawienia widać, że prawie cały przywóz skór końskich surowych pochodzi z *Argentyny* (88% ogólnej wartości w I półroczu 1938 roku).

Przywóz innych skór surowych, przybywających do Polski w mniejszych ilościach według rynków przedstawia się następująco:

Cielęce — z Argentyny. Czechosłowacji i Austrii —

skóry surowe wapniowane, odwłosione — przeważnie z Francji. w małych ilościach z Holandii i Anglii.

* * *

Przechodzimy do *skór twardych wyprawionych.* Głównym artykułem są tu *skóry wyprawy mineralnej — kozie, koźle, baranie. vosschevreaux i inne, osobno nie wymienione.* Przywóz tych skór według rynków zakupu przedstawia się następująco:

KRAJE	Waga w tonach		Wartość w 1000 zł	
	I półrocze		I półrocze	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem . . .	**124**	**118**	**3,218**	**3,262**
Anglia	50	80	1,291	2,157
Francja	16	12	492	397
Austria	21	11	622	307
Niemcy	4	9	97	265
Stany Zjedn. A. P. . . .	27	7	670	167
Czechosłowacja	0	4	17	126
Belgia	—	2	—	49

Głównym kontrahentem Polski w tym dziale przywozu jest *Anglia,* z której przywozimy prawie 70 proc. ogólnej ilości tych skór oraz prawie 70 proc. ich wartości. Przy tym zaznaczyć należy silny rozwój przywozu skór z Anglii, przy jednoczesnym zmniejszeniu przywozu z innych krajów. szczególnie ze Stanów Zjednoczonych. Przywóz z Niemiec i Austrii traktować należy łącznie ze względów podanych poprzednio.

Inne rodzaje skór wyprawionych przybywają do Polski w mniejszych ilościach. Podamy tu tylko główne źródła zakupu.

Skóry w słupcach i kruponach — pochodzą głównie z Austrii i Niemiec oraz Anglii. następnie z Czechosłowacji. Belgii i Holandii.

Skóry zamszowe — głównie z Belgii. następnie z Anglii. Francji, Szwecji. Niemiec. mniej z Czechosłowacji.

Skóry lakierowane, brązowane, srebrzone, złocone, malowane itp. — w największych ilościach — z Holandii i Stanów Zjednoczonych A. P., a następnie z Belgii. Niemiec. Austrii. Anglii.

Skóry ryb i płazów — przeważnie z Anglii. a następnie z Niemiec. Holandii.

B. P.

DELEGACJA NASZEJ IZBY ZWIEDZIŁA C. O. P.

Na zaproszenie Pana Wicepremiera i Ministra Skarbu inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego wzięła udział w wycieczce dla zwiedzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego, urządzonej w czasie od dnia 16 do 19 listopada br. delegacja naszej Izby w osobach pp.: Prezesa Izby Stanisława Tora oraz Dyrektora Izby mgr. Józefa Kawczyńskiego.

TYDZIEŃ PROPAGANDY KUPIECTWA I RZEMIOSŁA POLSKIEGO W GDYNI.

Podobnie, jak w latach poprzednich, urządzony zostanie staraniem Polskiego Związku Zachodniego — w czasie od dnia 4 do 12 grudnia br. „tydzień propagandy kupiectwa i rzemiosła polskiego“ w Gdyni.

Wymieniona impreza o charakterze społeczno- gospodarczym, ma na celu popularyzację polskiego kupiectwa i rzemiosła, co z uwagi na zwiększone zakupy w okresie przedświątecznym — posiada dla życia gospodarczego polskiego miasta portowego — szczególne znaczenie. Tydzień propagandowy kupiectwa i rzemiosła polskiego w Gdyni. prowadzony jest pod hasłem „swój do swego po swoje“.

DZIAŁALNOŚĆ GDYŃSKIEGO ZWIĄZKU PROPAGANDY TURYSTYCZNEJ.

Dnia 24 listopada br. odbyło się w gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej walne zebranie Gdyńskiego Związku Propagandy Turystycznej, któremu przewodniczył prezes Julian Rummel.

Jak wynika ze sprawozdań z działalności Związku. który był ósmym rokiem pracy organizacji, w minionym okresie prowadzona była ożywiona działalność w zakresie propagandy turystycznej polskiego wybrzeża w zapleczu. Działalność ta polegała na akcji odczytowej

oraz propagandzie radiowej i prasowej. W pracy swej Związek kładł główny nacisk na ożywienie masowego ruchu wycieczkowego. W celu skierowania turystyki zagranicznej do Gdyni i na wybrzeże, staraniem Związku ukazał się w międzynarodowym przewodniku turystycznym wychodzącym w Belgii — ilustrowany opis polskiego miasta portowego i wybrzeża nad Bałtykiem. Dla uzyskania danych porównawczych dla pracy propagandowej z terenu zagranicznego, delegaci Związku zapoznali się ze stanem kąpielisk w Belgii i Norwegii.

Według zebranych cyfr statystycznych, ruch turystyczno-letniskowy na polskim wybrzeżu w r. 1938 zamyka się ogólną liczbą 170.000 osób, nie obejmując przyjezdnych z zagranicy. Oznacza to zwiększenie i nasilenie ruchu tego o około 30% w stosunku do r. 1937.

W dyskusji nad sprawozdaniami Związku poruszono konieczność zwiększenia źródeł finansowych, któreby uaktywniły jego działalność, również kwestię centralizacji w zakresie ogólnej akcji propagandowo-turystycznej naszego wybrzeża oraz niezwykle ważną sprawę ożywienia wytwórczości pamiątek o charakterze regionalno-kaszubskim. Odnośnie ostatniej z poruszonych kwestyj, okazuje się bowiem, że w czasie sezonu turystyczno - letniskowego sprzedaje się na wybrzeżu za małymi wyjątkami pamiątki innych regionów Polski np. hafty i ciupagi zakopiańskie, kilimy huculskie itd., co dzieje się z powodu braku odnośnych wyrobów regionalnych kaszubskich. Walne zebranie wypowiedziało się również za koniecznością budowy większego hotelu o charakterze reprezentacyjnym, brak którego w Gdyni daje się już od dawna odczuwać.

Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi, wybrano nowy, prawie w niezmienionym składzie z prezesem Julianem Rummlem na czele. Sekretariat Związku prowadzi w dalszym ciągu długoletni kierownik biura G. Z. P. T. — Józef Limbach. W skład zarządu Związku wchodzą także delegaci urzędów i szeregu instytucyj, w tej liczbie Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni.

PRACA URZĄDZEŃ PRZEŁADUNKOWYCH PORTU GDYŃSKIEGO W PAŹDZIERNIKU 1938 ROKU.

W miesiącu sprawozdawczym urządzenia przeładunkowe Urzędu Morskiego przepracowały godzin 11.689 z zużyciem prądu 103.969 KWh i przeładowały 208.935 ton towarów masowych i drobnicowych.

Procentowe wykorzystanie urządzeń przeładunkowych wynosi za miesiąc sprawozdawczy w bieżącym roku 73,5%, w ubiegłym roku 110,1%, spadek zatem wynosi 19,6%.

ZAMORSKIE OBROTY TOWAROWE PORTU GDYŃSKIEGO W MIESIĄCU PAŹDZIERNIKU 1938 R.

Zamorskie obroty towarowe portu gdyńskiego w miesiącu *październiku* osiągnęły *825.042,5 ton* wobec 758.368,7 ton w miesiącu wrześniu br., 802.565,8 ton w mies. październiku 1937 r. oraz 721.087,6 ton w mies. październiku 1936 roku.

Obroty miesiąca sprawozdawczego wykazują 8,8%-owy wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br., 2,8%-owy wzrost w stosunku do miesiąca października 1937 r. oraz 14,4%-owy wzrost w porównaniu z mies. październikiem 1936 r.

Jak zawsze niemal od szeregu lat, druga połowa roku przynosi poważne wzmożenie się obrotów miesięcznych portu. W latach ubiegłych rekordy obrotów miesięcznych miały zawsze miejsce w drugiej połowie roku. Zjawisko to łączy się przede wszystkim z jesienną realizacją zbiorów rolniczych w kraju i związanego z nią wzmożonego eksportu płodów rolniczych. Podobnie dużą rolę odgrywa tu sezonowe ożywienie importu względnie eksportu wielu artykułów, jak np. śledzi, owoców, cukru, węgla itp.

W dotychczasowych obrotach miesięcznych 1938 roku miesiąc sprawozdawczy niewątpliwie zaliczony może być do dobrych. Po rekordowych wynikach w miesiącu lipcu br. (861.518,6 ton) miesiąc październik br., wykazujący niewielką różnicę in minus w liczbach absolutnych w wysokości 34.476,1 ton, jest drugim z rzędu co do wielkości miesiącem okresu: styczeń — październik br.

Ogólne wyniki przywozu i wywozu zamorskiego łącznie w okresie ostatnich dziesięciu miesięcy (styczeń — październik) br. *7.560.612,4 ton,* wykazują bardzo nieznaczny, gdyż zaledwie 1,7%-owy wzrost w porównaniu z danymi za ten sam okres czasu 1937 r. 7.434.902,6 ton). Tempo wzrostu obrotów zamorskich portu zmniejsza się przeszło dziesięciokrotnie w stosunku do 1936 roku. Tak np. wzrost obrotów portu w okresie styczeń—październik br. wyniósł w liczbach absolutnych 125.709,8 ton, podczas gdy w roku 1937 za ten sam okres czasu w porównaniu z 1936 rokiem osiągnął nader poważne wyniki w wysokości 1.162.127 ton (+ 18,5%).

Na uzyskanie ogólnych wyników miesiąca sprawozdawczego (825.042,5 ton) br. złożył się przywóz zamorski w wysokości 103.441,5 ton, oraz wywóz zamorski — 721.601 ton.

Przywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym br. (103.441,5 ton) wykazuje nieznaczny 1,8%-owy spadek w porównaniu z ub. mies. wrześniem br. (105.305,2 ton), poważniejszy, bo 10,4%-owy w stosunku do miesiąca października 1937 r. (115.428,6 ton) oraz 13,2%-owy spadek w porównaniu do miesiąca października 1936 r. (119.105,4 ton).

Przywóz zamorski miesiąca sprawozdawczego wykazuje więc spadek w porównaniu z poprzednimi okresami.

Nieznaczny spadek przywozu zamorskiego w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. mies. wrześniem br. spowodowały pozycje grupy hutniczej: rudy różne i wypałki pirytowe — 12.562 t. (19.759 t.) Poza rudami zmniejsza się przywóz surowców dla krajowych fabryk nawozów sztucznych: żużli Thomasa — brak w miesiącu październiku br. (7.851 ton w mies. wrześniu br.) Z pozycyj drobnicowych spadek wykazują: skóry — 2.543 t. (3.101 t.), wełna — 1.226 t. (1.518 t.), bawełna — 5.724 t. (8.221 t.), len, konopie, sisal i in. włókna roślinne — 17 t. (130 t.), szmaty — 1.010 t. (1.091 t.) oraz papa i tektura — 14 t. (26 t.) Z grupy metali i wyrobów z nich zmniejsza się przywóz: miedzi — 3.132 t. (3.999 t.), cyny — 243 t. (465 t.), oraz samochodów, motocykli i części — 386 t. (627 t.)

O ile stosunkowo nieliczny jest szereg tych pozycyj, które wykazały spadek w miesiącu październiku br. w stosunku do ub. miesiąca września br., to znacznie większą ilość reprezentują tu pozycje wzrostu. One to przyczyniły się w głównej mierze do nieznacznego spadku importu w miesiącu sprawozdawczym br.

Najpierw wymienimy tu pozycje towarowe, wykazujące wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br., jak również i październikiem 1937 r. Należą tu przede wszystkim (w nawiasie pierwsza liczba oznacza mies. wrzesień br., a druga — miesiąc październik 1937 r.): owoce świeże — 1.679 t. (1.536 t. i 1.504 t.), konserwy owocowe — 67 t. (15 t. i 16 t.), orzechy i migdały — 219 t. (98 t. i 109 t.), herbata — 172 t. (97 t. i 132 t.), kakao — 902 t. (412 t. i 419 t.), korzenie — 189 t. (68 t. i 87 t.), żywica — 621 t. (372 t. i 582 t.), oleje — 499 t. (257 t. i 167 t.), tłuszcze i oleje roślinne — 667 t. (405 t. i 529 t.), tłuszcze zwierzęce surowe — 1.933 t. (1.122 t. i 1.164 t.), napoje alkoholowe i inne — 162 t. (63 t. i 147 t.), siarka — 1.101 t. (94 t. i 564 t.), przetwory chemiczne — 424 t. (244 t. i 150 t.), odpadki wełny — 119 t. (97 t. i 32 t.), odpadki bawełny—226 t. (183 t. i 185 t.), przędza bawełniana — 309 t. (156 t. i 191 t.), juta — 1.454 t. (1.417 t. i 1.214 t.), kauczuk — 1.074 t. (764 t. i 504 t.), celuloza — 1.517 t. (925 t. i 105 t.), metale różne — 834 t. (750 t. i 67 t.), cynk — 31 t. (10 t. i 2 t.), wyroby żelazne i metalowe — 547 t. (334 t. i 170 t.) oraz maszyny, aparaty i części — 859 t. (649 t. i 557 t.)

Wzrost importu produktów kolonialnych ma charakter wybitnie sezonowy. O wzroście zapotrzebowania przemysłu chemicznego na importowane surowce świadczy poważny wzrost importu siarki, jednego z najbardziej podstawowych surowców przemysłu chemicznego, podobnie zresztą jak szeregu innych przetworów chemicznych. O postępującej industrializacji kraju dobrze świadczy wzrost importu maszyn, aparatów i części, jak również cynku, metali różnych i szeregu wyrobów żelaznych i metalowych.

Wymienimy teraz pozycje importu, wykazujące wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br. oraz spadek w stosunku do miesiąca października 1937 r. (w nawiasie pierwsza liczba oznacza dane za miesiąc wrzesień br., druga — m. październik 1937 r.): Należą tu przede wszystkim produkty i surowce roślinne: nasiona różne — 15 t. (3 t. i 22 t.), nasiona oleiste — 3.770 t. (1.777 t. i 4.963 t.), owoce suszone — 1.222 t. (871 t. i 1.280 t.), kawa — 273 t. (266 t. i 380 t.), tran — 388 t. (188 t. i 700 t.), tytoń — 255 t. (199 t. i 598 t.), farby — 154 t. (106 t. i 180 t.), garbniki — 919 t. (483 t. i 1.355 t.), fosforyty — 13.016 t. (5.954 t. i 16.420 t.), papier i makulatura — 1.756 t. (1.195 t. i 2.374 t.), żelazo surowe — 734 t. (48 t. i 972 t.), złom żelazny — 24.568 t. (23.288 t. i 36.589 t.), oraz części wagonów i lokomotyw — 134 t. (99 t. i 216 t.)

Nieznaczny wzrost wielu spośród powyższych pozycyj w stosunku do poprzedniego miesiąca września nie daje rzeczywistego obrazu zmian, zachodzących w miesięcznych obrotach importu. Zmiany te ilustruje dopiero porównanie do tegoż miesiąca ubiegłego roku. Na podkreślenie spadku importu wielu pozycyj towarowych zasługuje przede wszystkim poważną różnicę in minus wykazujący złom żelazny. W roku bieżącym nastąpiło już poważne załamanie się przywozu złomu żelaznego, wynoszące przeszło 40%. Zdobycie złomu w obecnej koniunkturze zbrojeniowej napotyka na świecie na coraz większe trudności. Mówią o tym wyraźnie statystyki zakupu złomu, zestawiane przez centralne organizacje hutnicze. Spadek przywozu nasion oleistych łączy się z zarządzeniami rządowymi. Pewne zastrzeżenia powinien budzić spadek przywozu żużli Thomasa i fosforytów.

Zmniejsza się import w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem oraz mies. październikiem 1937 r. następujących pozycyj towarowych: roślin i materiałów roślinnych — 94 t. (388 t. i 152 t.). śledzi świeżych — 1.179 t. (1.270 t. i 1.363 t.), pirytów — brak (2.609 t. i brak), smoły i smarów — 16 t. (86 t. i 50 t.), przędzy wełnianej — 3 t. (5 t. i 13 t.), bawełny — 5.724 t. (8.221 t. i 8.713 t.), lnu, konopi, sisalu i innych włókien roślinnych — 17 t. (130 t. i 92 t.), papy i tektury — 14 t. (26 t. i 259 t.), oraz samochodów, motocykli i części — 386 t. (627 t. i 457 t.)

Z powyższych pozycyj zwraca uwagę poważny spadek importu bawełny.

Import zamorski w miesiącu październiku br. w porównaniu z tym samym miesiącem 1937 r. oraz miesiacem wrześniem br. ilustruje poniższe zestawienie:

IMPORT (tony)

	Październ. 1938 r.	Wrzesień 1938 r.	Październ. 1937 r.
Nasiona różne	15	3	22
nasiona oleiste	3.770	1.777	4.963
ryż surowy	53	—	24
owoce świeże	1.679	1.536	1.504
owoce suszone	1.222	871	1.280
konserwy owocowe	67	15	16
orzechy i migdały	219	98	109
kawa	273	266	380
herbata	172	97	132
kakao	902	412	419
korzenie	189	68	87
rośliny i materiały rośl.	94	388	152
żywica	621	372	582
śledzie świeże	1.179	1.270	1.363
śledzie solone	6.260	5.351	7.109
rudy różne i wyp. piryt.	12.562	19.759	11.437
piryty	—	2.609	—
oleje	499	257	167
smoła i smary	16	86	50
asfalt	10	2	223
tłuszcze i oleje rośl.	667	405	529
tłuszcze zwierz. sur.	1.933	1.122	1.164
tran	388	188	700
napoje alkohol. i inne	162	163	147
tytoń	255	199	598
siarka	1.101	94	564
przetwory chemiczne	424	244	150
farby	154	106	180
garbniki	919	483	1.355
fosforyty	13.016	5.954	16.420
żużle Thomasa	—	7.851	—
skóry	2.543	3.101	2.518
wełna	1.226	1.518	784
odpadki wełny	119	97	32
przędza wełniana	3	5	13
bawełna	5.724	8.221	8.713
odpadki bawełny	226	183	185
przędza bawełniana	309	156	191
len, konopie, sisal i in.	17	130	92
juta	1.454	1.417	1.214
szmaty	1.010	1.091	758
kauczuk	1.074	764	504
wyroby gumowe	96	62	164
papier i makulatura	1.756	1.195	2.374
papa i tektura	14	26	259
celuloza	1.517	925	105
żelazo surowe	734	48	982
metale różne	834	750	67
złom żelazny	24.568	23.288	36.589
miedź	3.132	3.999	971
cyna	245	465	159
cynk	31	10	2
wyr. żelazne i metal.	547	334	170
maszyny, aparaty i cz.	859	649	557
części wagonów i lokomotyw	134	99	216
samochody, motocykle i części	386	627	457
różne	6.063	4.209	5.534
Razem	103.441	105.305	115.429

W roku bieżącym (styczeń—październik br.) spadek wykazują przede wszystkim wspomniany już złom żelazny oraz ryż surowy, nasiona oleiste, tłuszcze zwierzęce, papier, wyroby metalowe oraz części wagonów i lokomotyw.

Wywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym (721.601 t.) wykazuje 10,5%-owy wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br. (653.063,3 ton), 5.02%-owy wzrost w stosunku do miesiąca października 1937 roku (687.137,2 ton) oraz 19,9%-owy wzrost w porównaniu do miesiąca października 1936 roku (601.982,2 ton).

Wzrost wywozu zam. w miesiącu sprawozdawczym spowodowały przede wszystkim pozycje, wykazujące wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br. oraz miesiącem październikiem 1937 roku (w nawiasie pierwsza liczba oznacza dane za m. wrzesień br. oraz druga — dane za m. październik 1937 r.): zboże — 9.372 t. (2.572 t. i brak), strączkowe — 561 t. (179 t. i 5 t.), nasiona i rośliny — 965 t. (326 t. i 506 t.), konserwy owocowe — 51 ton (12 t. i 3 t.), szynki i inne peklowane — 523 t. (129 t. i 320 t.), cement — 6.015 t. (3.482 t. i 871 t.), smoła i pak smołowy — 16 t. (brak i 3 t.), oleje i parafina — 33 t. (6 t. i brak), napoje alkoholowe — 40 t. (19 t. i 15 t.), makuchy — 1.807 t. (1.000 t. i 250 t.), salmiak — 97 t. (81 t. i 56 t.), saletra — 4.676 t. (1.796 t. i 1 t.), skóry — 493 t. (374 t. i 100 t.), bawełna i odpadki — 399 t. (351 t. i 76 t.), drewno tarte — 22.968 t. (19.097 t. i 13.435 t.), dykty i forniery — 1.679 t. (1.606 t. i 1.453 t.), celuloza — 968 t. (740 t. i 105 t.), żelazo surowe — 4.814 t. (2.159 t. i 972 t.), blacha żelazna i stalowa — 3.038 t. (1.063 t. i 1.817 t.), szyny kolejowe — 1.257 t. (1.202 t. i 965 t.) oraz blacha cynkowa — 1.101 t. (569 t. i 478 t.)

Na szczególne podkreślenie zasługuje tu przede wszystkim poważny wzrost wywozu tarcicy i niektórych wyrobów z drzewa. Dobrze rozwija się również wywóz pewnych produktów roślinnych i zwierzęcych. Spośród produktów chemicznych szczególnie dobre rezultaty daje wywóz saletry. Z grupy żelaza nader poważny wzrost wywozu wykazują: żelazo surowe i blacha żelazna.

Poważną i liczną grupę stanowią pozycje towarowe, wykazujące wzrost w porównaniu z ub. miesiącem wrześniem br. oraz spadek w stosunku do miesiąca października 1937 roku. Należy tu przede wszystkim grupa wytworów mineralnych: węgiel kamienny — 514.862 t. (461.033 t. i 529.401 t.) i koks — 11.207 t. (4.615 t. i 25.208 t.) Poza grupą mineralną wzrósł wywóz: warzyw — 538 t. (263 t. i 1.339 t.), masła — 667 t. (554 t. i 723 t.), soli kuchennej i przemysłowej — 758 t. (429 t. i 960 t.), bali, słupów i kopalniaków — 10.983 t. (7.181 t. i 11.560 t.), mebli giętych — 370 t. (329 t. i 391 t.), papy i tektury — 130 t. (113 t. i 259 t.), wyrobów żelaznych i metalowych —

345 t. (339 t. i 490 t.), oraz rur żeliwnych i żelaznych — 2.729 t. (1.283 t. i 3.261 t.) Z powyższych pozycyj zwraca uwagę poważny przeszło 50%-owy wzrost wywozu bali, słupów i kopalniaków w stosunku do ub. m. września oraz spadek w porównaniu z m. październikiem 1937 r. Spadek wywozu wytworów grupy mineralnej: węgla eksp. i koksu datuje się już od szeregu miesięcy, powodując poważne obniżenie się wywozu tych produktów w okresie pierwszych dziesięciu miesięcy br. w stosunku do tego samego okresu czasu 1937 roku.

Stosunkowo nieliczny jest szereg tych pozycyj wywozu, które zmniejszyły się w mies. październiku br. w stosunku do ub. miesiąca września, jak również m. października 1937 r. i należą tu: ryż wyłuszczony — brak (128 t. i 41 t.), drób i ptactwo bite — 53 t. (121 t. i 245 t.), jaja — 1.163 t. (3.296 t. i 2.710 t.). konserwy warzyw — 320 t. (390 t. i 914 t.), cukier — 3.240 t. (4.773 t. i 4.502 t.), tkaniny — 273 t. (492 t. i 442 t.), metale różne — 1 t. (691 t. i 67 t.), naczynia emaliowane — 104 t. (154 t. i 244 t.) oraz cynk — 980 t. (1.041 t. i 2.716 t.) Pomimo dość poważnego spadku wywozu wielu spośród powyższych pozycyj na podkreślenie zasługuje fakt utrzymywania się wywozu wielu z nich w okresie: styczeń — październik br. na poziomie znacznie wyższym, aniżeli w roku ubiegłym. W roku bieżącym z pozycyj towarów masowych dobre rezultaty daje wywóz: węgla bunkrowego, bali, słupów i kopalniaków oraz tarcicy, załamaniu za to uległ wywóz węgla kamiennego i koksu.

Z produktów hodowlanych dobrze rozwija się wywóz jaj, masła i przetworów mięsnych. Poważnemu zwiększeniu uległ wywóz cukru.

Spośród produktów żelaznych utrzymuje się nadal na wysokim poziomie wywóz: żelaza handlowego i surowego oraz blachy żelaznej, zmniejsza się natomiast w roku bieżącym wywóz: wyrobów żelaznych, szyn kolejowych, naczyń emaliowanych oraz cynku.

Z produktów chemicznych uległ poważnemu załamaniu jeden z najpoważniejszych produktów, siarczan amonu.

Szczegółowo ilustruje wywóz zamorski w miesiącu sprawozdawczym w porównaniu z ub. mies. wrześniem br., jak również październikiem 1937 r. poniższe zestawienie:

EKSPORT (tony)

	Październ. 1938 r.	Wrzesień 1938 r.	Październ. 1937 r.
Zboże	9.372	2.572	—
strączkowe	561	179	5
nasiona i rośliny	965	326	306
mąka	35	120	—
mąka pastewna	450	669	—
ryż wyłuszczony	—	128	41
mąka ryżowa	—	—	350
słód	606	957	—
ziemniaki	671	—	3.356
warzywa	538	263	1.339
konserwy owocowe	51	12	3
szynki i in. peklowane	523	129	320
bekony	1.646	2.036	2.152
drób i ptactwo bite	53	121	245
jaja	1.163	3.296	2.710
masło	667	554	725
cement	6.015	3.482	871
sól kuchenna i przem.	758	429	960
węgiel kam.	514.862	461.033	529.401
węgiel bunkrowy	91.085	91.530	56.105
koks	11.207	4.615	25.208
smoła i pak smołowy	16	—	3
oleje i parafina	33	6	—
tłuszcze zwierzęce	1	—	—
konserwy warzyw	320	390	914
przetwory mięsne	2.414	2.283	2.242
cukier	3.240	4.773	4.502
napoje alkoholowe	40	19	15
makuchy	1.807	1.000	250
melasa	—	10.480	—
wytłoki buraczane	51	—	—
przetwory chemiczne	107	171	88
soda	—	—	—
siarczan amonu	—	—	5.066
salmiak	97	81	56
karbid	103	73	6
biel cynkowa	562	636	542
mączka kostna	—	41	187
saletra	4.676	1.796	1
skóry	493	374	100
tkaniny	273	492	442
bawełna i odpadki	390	351	76
bale, słupy	10.983	7.181	11.560
drzewo tarte	22.968	19.097	13.435
wyroby z drzewa	1.629	3.293	554
klepki	65	175	15
dykty i forniery	1.679	1.606	1.455
meble gięte	370	329	391
wyroby koszykarskie	51	113	17
papier	249	533	656
papa i tektura	130	113	259
celuloza	968	740	105
żelazo surowe	4.814	2.159	972
żelazo handlowe	6.951	8.208	4.665
blacha żel. i stalowa	3.038	1.063	1.817
metale różne	1	691	67
wyroby żel. i met.	345	339	490
szyny kolejowe	1.257	1.202	965
rury żeliw. i żelazne	2.729	1.283	3.261
naczynia emaliowane	104	154	244
cynk	980	1.041	2.716
blacha cynkowa	1.101	569	478
różne	5.337	7.758	4.232
Razem	721.601	653.064	687.137

Ogólne wyniki wywozu zamorskiego w okresie: styczeń—październik br. (6.325.347,1 ton) wykazują nieznaczny 4,6%-owy wzrost w porównaniu z wywozem w tym samym okresie czasu 1937 roku (6.049.343,9 ton). Jak poważnemu zmniejszeniu uległo tempo wywozu w roku bieżącym, ilustruje to najlepiej porów-

nanie wywozu w analogicznym okresie czasu 1937 r. do 1936 r. (5.262.903,8 ton). W ubiegłym roku wzrost wywozu wyniósł 14,9%.

Jeszcze gorzej przedstawia się przywóz zamorski w okresie styczeń — październik br. (1.235.265,3 ton). Przywóz ten wykazuje poważny 10,8%-owy spadek w porównaniu z tym samym okresem czasu 1937 roku (1.385.558,7 ton). W tym samym okresie czasu 1937 roku w porównaniu do 1936 roku (1.009.870,8 ton) przywóz wykazał poważny 37,2%-owy wzrost.

Ruch statków w miesiącu sprawozdawczym br. analogicznie do obrotów towarowych wykazuje wzrost ilości oraz pojemności statków. Przyszło bowiem 612 (570) statków o pojemności 586.247 n. r. t. (582.474 n. r. t.) Wyszło zaś 614 (571) statków o pojemności 596.922 n. r. t. (574.494 n. r. t.)

Kolejność bander ukształtowała się następująco: Szwecja — 1 miejsce, Polska — 2, Finlandia — 3, Niemcy — 4, Dania — 5, Norwegia — 6, Anglia — 7, Włochy — 8, Grecja — 9, Stany Zjedn. Am. P. — 10, Łotwa — 11, Estonia — 12, Holandia — 13, Jugosławia — 14, Litwa — 15, W. M. Gdańsk — 16, Panama — 17, oraz Islandia — 18.

Pierwsze trzy bandery pozostają bez zmian (Szwecja, Polska i Finlandia). Bandera niemiecka przesuwa się z 8 na 4 miejsce, bandera duńska z 4 na 5 miejsce, bandera norweska z 7 na 6 miejsce, b. angielska z 5 na 7 miejsce, b. włoska z 6 na 8 miejsce, b. grecka z 12 na 9 miejsce, Stany Zjedn. Am. P. z 9 na 10 miejsce, Łotwa bez zmian — 11 miejsce, Estonia z 10 na 12 miejsce, Holandia bez zmian na 13 miejscu, Jugosławia również bez zmian na 14 miejscu itd. Ogółem reprezentowane były bandery 18 (20) państw. Na podkreślenie zasługuje ukazanie się dawno niewidzianej bandery litewskiej, która zajęła 15 miejsce.

Średni tonaż statku, zawijającego do Gdyni w miesiącu październiku br. wyniósł 957,9 n. r. t. (1.020 n. r. t.) Średnia ilość statków, przebywających jednocześnie w porcie wyniosła 52 (47). Średni postój statków w porcie w m. październiku br. wyniósł 41,3 godzin (60,7 godzin).

Ruch statków w miesiącu październiku 1938 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Ruch statków

	Przyszło		Wyszło	
	ilość	N.R.T.	ilość	N.R.T.
Polska	75	71.316	72	71.458
W. M. Gdańsk	3	1.340	2	980
Anglia	20	49.917	19	43.598
Dania	84	52.935	77	51.069
Estonia	27	17.839	28	18.730
Finlandia	59	63.895	56	60.646
Grecja	9	22.960	11	26.354
Holandia	27	10.810	27	11.735
Litwa	2	1.204	2	1.204
Łotwa	17	22.911	17	22.759
Islandia	1	676	1	676
Jugosławia	1	3.178	1	3.178
Panama	1	803	1	803
Niemcy	67	52.812	69	54.845
Norwegia	56	44.527	61	51.766
Stany Zjed. A. P.	8	25.080	7	21.918
Szwecja	141	101.904	148	107.853
Włochy	14	42.140	13	47.350
Razem	612	586.247	614	596.922

Ruch pasażerów jak zwykle w tym okresie czasu wykazuje nadal poważny spadek. Przyjechało bowiem w m. październiku br. 503 (834) osoby, w tym: z Anglii — 74 (108), Belgii — 29 (38), Danii — 115 (157), Finlandii — 3 (19), Francji — 3 (47), Holandii — 3 (15), Kanady — 22 (1), Litwy — 3, Niemiec — 4 (3), Norwegii — 3, Stanów Zjedn. Am. P. — 150 (335), Szwecji — 93 (30), oraz via W. M. Gdańsk — 1 (1).

Wyjechało zaś w m. październiku br. 2.040 (3.116) osób, w tym: do Anglii — 591 (690), Argentyny — 472 (502), Belgii — 22 (6), Brazylii — 11 (27), Danii — 21 (176), Francji — 233 (94), Holandii — 3, Kanady — 139 (328), Niemiec — 29 (2), Senegalu Franc. — 1, Stanów Zjedn. Am. P. — 510 (1.261 t.), Szwecji — 3 (14), Urugwaju — 3 (7), oraz via W. M. Gdańsk — 2 (2).

WIADOMOŚCI Z OKRĘGU IZBY

POSIEDZENIE KOMISJI PLANOWANIA REGIONALNEGO PÓŁNOCNYCH POWIATÓW POMORZA.

Dnia 15 listopada br. obradowała w lokalu naszej Izby pod przewodnictwem p. prezesa Stanisława Tora — Komisja planowania regionalnego północnych powiatów Pomorza. Posiedzenie to drugie z kolei w tym roku, poświęcone było omówieniu programu prac, organizacji oraz współpracy Komisji i Biura Planowania Regionalnego z władzami i instytucjami, zainteresowanymi w strukturalnym rozwoju obszaru północnej części województwa pomorskiego.

Referat o programie prac Biura Planowania wygłosił kierownik Biura inż. Malisz. W dłuższej dyskusji, jaka rozwinęła się następnie zabierali głos pp.: dyr Urzędu Morskiego inż. Łęgowski, kierownik Centralnego Biura Planowania Malessa, Komisarz Rządu mgr Sokół, inż. Dziedziul, inż. Wdziękowski i inni.

Komisja uchwaliła szereg wniosków dotyczących współpracy Biura Planu Regionalne-

go z fachowcami delegowanymi przez poszczególne instytucje wzgl. samorządy gospodarcze i terytorialne, przy czym podkreślono konieczność uwzględniania opinij i wniosków, wysuwanych w kwestiach inwestycyjnych odnośnych zainteresowanych czynników.

POSZUKIWANI KANDYDACI NA KIEROWNIKÓW HURTOWNI SPOŻYWCZO- KOLONIALNYCH.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni, w porozumieniu ze Stowarzyszeniem Kupców Polskich w Warszawie komunikuje, że poszukiwani są kandydaci na kierowników kupieckich hurtowni spożywczo-kolonialnych.

Kandydaci przejdą specjalne przeszkolenie, trwające 10 miesięcy, a następnie zostaną przydzieleni do pracy w hurtowniach. Kandydaci w okresie praktyki otrzymają pokrycie kosztów utrzymania.

Wymagane kwalifikacje: ukończona szkoła handlowa, uregulowany stosunek do służby wojskowej i praktyka w branży spożywczo-kolonialnej, zdrowie i energia.

Podania wraz z odpowiednimi referencjami należy nadsyłać do Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie, Wydział Handlowy, ul. Zielna 50.

Przyjmowane będą tylko zgłoszenia pisemne.

SYTUACJA NA RYNKU ZIEMNIACZANYM W KRAJU I NA POMORZU.

Zbiory ziemniaków w Polsce wypadły na ogół nadspodziewanie źle, a w stosunku do roku ubiegłego w niektórych województwach jak n. p. na Pomorzu są one niższe o około 30 proc. Wiele gospodarstw wstrzymuje się z podażą zbóż właśnie dlatego, że nie dopisały zbiory ziemniaków.

Ta sytuacja w zakresie plonów oddziałała w sposób zdecydowany na poziom cen tak ziemniaków jadalnych, jak i sadzeniaków. Notowania giełdowe wykazują, że za 100 kg ziemniaków jadalnych w województwie lwowskim płacono przeciętnie w okresie sprawozdawczym zł 4,75 do 6,—, w kieleckim od 4,75—5,50, w warszawskim od zł 4,50 — 4,75, w poznańskim od 3,50 — 4,50, w Równem 4,50 — 5,50. Ceny giełdowe stoją jednak poniżej istotnego poziomu cen ziemniaków, które wykazują mocną tendencję zwyżkową.

Ziemniaki eksportowe, którymi prawie z reguły są sadzonki kwalifikowane, wykazują również tendencję mocną, mimo wielkich trudności w zbycie.

Do trudności tych należy zaprowadzenie we Francji kontyngentów oraz żądanie dostaw ziemniaków t. zw. selekcjonowanych, z tym, że władze francuskie uznają zaświadczenia na ziemniaki selekcjonowane głównie jednej izby rolniczej, a m. poznańskiej, przez co natrafia na przeszkody odbywający się dotychczas także w dość poważnej mierze eksport sadzeniaków tam dotąd z Pomorza. Wszystkie te okoliczności spowodowały, że eksport sadzeniaków jest minimalny i niewspółmiernie mniejszy w stosunku do lat ubiegłych.

Według notowań, ceny ziemniaków jadalnych, dostarczanych do piwnic są stosunkowo wysokie i wynoszą: w Warszawie zł 7,— za 100 kg, w Katowicach zł 6,50 do 7,50, w Poznaniu zł 6,—, w Toruniu zł 5,80 — 6,50, w Gdyni przeciętnie zł 7.

W SPRAWIE BRZMIENIA FIRM KUPCÓW REJESTROWYCH I OZNACZANIA PRZEDSIĘBIORSTW NA ZEWNĄTRZ.

W poszczególnych miejscowościach przystąpiono obecnie do ścisłej kontroli brzmienia firmy, przede wszystkim na szyldach. Akcja ta opiera się na wprowadzonym w życie w r. 1937 prawie przemysłowym (art. 33 i 35) oraz na kodeksie handlowym, który w art. 27 do 31 zawiera przepisy odnośnie brzmienia firmy kupca rejestrowego. Firma jest nazwą pod którą kupiec rejestrowy prowadzi swe przedsiębiorstwo, pod którą pozywa i może być pozywany. Zasadniczo winna się składać u kupca jednoosobowego: z jego całego nazwiska i przynajmniej pierwszej litery imienia. Przy spółkach jawnych winna firma zawierać nazwiska wszystkich wspólników, a przynajmniej nazwisko i pierwszą literę imienia jednego lub kilku wspólników z dodatkiem wskazującym na spółkę. Podobnie winno być przy spółce komandytowej, przy której jednak nie wolno umieszczać nazwisk komandytorów.

Przy spółkach natomiast akcyjnych lub z ograniczoną odpowiedzialnością, nazwa może być obrana dowolnie, musi jednak towarzyszyć jej dodatek: spółka akcyjna, ewentualnie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

O ile powyżej podane przepisy nie wzbudzały specjalnych trudności w zastosowaniu ich w praktyce, o tyle art. 31 K. H. nasuwa wiele wątpliwości. Według tego bowiem artykułu firma może zawierać także dodatki mające na celu bliższe oznaczenie osoby kupca lub przedsiębiorstwa. Niedopuszczalne jednak są dodatki, któreby mogły wprowadzić w błąd. Zasadniczo więc dodatki takie jak: „Ara“, „Bałtyk“, stanowiące godła, lub skróty, utworzone z pierwszych liter nazwiska właścicieli firm jak „Braza“ (Bracia Zawadzcy) są dopuszczalne ponieważ zasady prawdziwości firmy nie naruszają.

Niedopuszczalny natomiast będzie dodatek „Bracia Zawadzcy“, gdyby pokrewieństwo w nim wskazane nie odpowiadało prawdzie, określenie „fabryka“ na oznaczenie małego warsztatu rzemieślniczego lub umieszczenie w nazwie firmy dodatków określajacych jakość wyrobów, gdyby wytwory tej firmy nie

odpowiadały określeniu zawartemu w takim dodatku.

Nie jest więc dopuszczalne oznaczenie na zewnątrz przedsiębiorstwa (na szyldzie) przez umieszczenie tylko części oznaczenia przewidzianego prawem przemysłowym lub przez umieszczenie tylko dozwolonego dodatku, jak n. p. samego „godła“ względnie specjalnego określenia towaru względnie wyrobu.

Prawo przemysłowe w art. 33 nakazuje oznaczenie w odpowiedni sposób prowadzonego przemysłu na zewnątrz, t. zn. należy uwidocznić dokładnie i czytelnie imię i nazwisko lub firmę przemysłowca oraz rodzaj prowadzonego przemysłu i to w sposób wykluczający wszelką wątpliwość, czy chodzi o przemysł wytwórczy, handlowy czy usługowy. — Oczywiście dane powyższe muszą się zgadzać z brzmieniem w rejestrze handlowym. To samo odnosi się do ogłoszeń, cenników i tym podobnych publikacyj przemysłowca, tyczących się jego przedsiębiorstwa.

Ponieważ art. 33 prawa przemysłowego nakazuje zewnętrznie oznaczać przedsiębiorstwo dokładnie i czytelnie, przeto wielkość liter w zewnętrznym oznaczeniu (szyldów) powinna być tego rodzaju, aby odczytanie całości oznaczenia nie przedstawiało trudności.

W wypadku zastosowania w zewnętrznym oznaczeniu liter rozmaitej wielkości, stosunek tych wielkości nie może naruszać zasady czytelności i całości oznaczenia (należy dążyć do nieprzekraczania stosunku 1 do 3). Użycie do zewnętrznego oznaczenia szyldów świateł neonowych lub substancyj świecących zarówno co do całości oznaczeń jak i części ich jest dopuszczalne, o ile na skutek tego dobra widoczność i czytelność całości oznaczenia zwłaszcza w godzinach wieczornych — nie zostanie naruszona.

Przepisów art. 33 i 35 prawa przemysłowego można nie zastosowywać do reklam, o ile reklamy te nie są zarazem zewnętrznym oznaczeniem przedsiębiorstwa (szyldem), a mają na celu jedynie reklamę firmy, pewnych towarów lub wytworów. Reklamy takie mogą zawierać n. p. tylko „godło“ firmy.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Gdyni na żądanie władz wydała następujące orzeczenie o przyjętych zwyczajach w określaniu przedsiębiorstw:

Prawo zwyczajowe ujmuje szerzej aniżeli przepisy kodeksu handlowego pojęcie nazwy przedsiębiorstwa kupca i odróżnia od „dodatków“, jako przywileju kupca rejestrowego, t. zw. „określenia (Geschäftsbezeichnung), których używa obok swego nazwiska kupiec nierejestrowy w celu podania do wiadomości również branży swego przedsiębiorstwa, wychodząc słusznie z tego założenia, że nazwę przedsiębiorstwa (Etablissementsname) należy odróżnić od firmy przedsiębiorstwa. Takie też stanowisko zajmuje Staub w komentarzu do niemieckiego kodeksu handlowego (uwaga 6 do § 17 i uwaga 23 ustęp ostatni do § 4 Wydanie XI), którego przepisy w tej materii są analogiczne do przepisów polskiego kodeksu handlowego. A zatem wolno kupcowi nierejestrowemu używać nazwy dla swego przedsiębiorstwa w brzmieniu jak np. „M. Kowalski, wędliniarnia“, skoro on sprzedaje wędliny albo „J. Tomaszewski, skład sukna bielskiego“, o ile rzeczywiście ma na składzie wyroby bielskie i t. p.

Dalej prawo zwyczajowe oprócz wyżej wspomnianych określeń branży przedsiębiorstwa kupca nierejestrowego, dopuszcza również dla niektórych gałęzi handlu używanie obok określenia branży, jeszcze pewne specyficzne wyrażenia ogólnie przyjęte. Do tych należą przyjętym zwyczajem następujące gałęzie handlu, drogerie, apteki, hotele, restauracje i lokale rozrywkowe (kina, teatry, cyrki), które używają nazwy jak n. p. „J. Buczyński — Drogeria — Bałtyk“, albo „Alchemia“ albo „Syrena“ i t. p. „J. Stenzel — Apteka Pod Koroną“ albo pod „Łabędziem“ i t. p. „K. Krukowski — Hotel Polska Riwiera“, albo „Centralny“, albo „Dworcowy“ i t. p. „W. Mikołajczyk — Kino Gryf“, albo „Teatr Wielki“ albo „Cyrk Medrano“ i t. p.

Z KRAJÓW BAŁTYCKO – SKANDYNAWSKICH

HANDEL ZAGRANICZNY PAŃSTW BAŁTYCKICH I FENNO–SKANDYNAWSKICH W PIERWSZYCH TRZECH KWARTAŁACH 1938 ROKU

Przyzwyczajono się uważać wysokość bilansu handlowego a zwłaszcza jego saldo dodatnie, za jeden z najważniejszych mierników aktywności badanego kraju. O wiele jednak dokładniejszym sprawdzianem, umożliwiającym porównanie skali międzynarodowej, jest stosunek wysokości obrotów z zagranicą do ilości mieszkańców. Stały wzrost tego miernika jest wskaźnikiem, jak wykazało doświadczenie, prężności gospodarczej kraju, sygnalizatorem koniunktury. Zwiększa się bowiem wtedy konsumpcja artykułów sprowadzanych z zagranicy, towarzyszy temu zwiększony import surowców potrzebnych do produkcji, rośnie eksport artykułów gotowych. Nawet państwa t. zw. autarchistyczne w „dobrych czasach“ sprowadzają jak najwięcej z zagranicy i tym tylko się różnią od liberalnych, że obok

dbałości o ulokowanie równowartości eksportu za granicą, ograniczają import do artykułów najpotrzebniejszych.

Poniższa tabela daje zestawienie bilansów handlowych państw basenu morza bałtyckiego według kolejności „natężenia“ obrotów na głowę ludności. Uwzględniono też i Polskę, która należy także do państw nadbałtyckich. Dla porównania umieszczono obroty z roku ubiegłego. Tabela obejmuje czas od 1 stycznia do 31 września 1938 roku.

PAŃSTWO	Obrót ogólny w 1000 zł		Obrót zagran. na 1 mieszk. w zł	
	1938	1937	1938	1937
Polska . . .	1823	1797	52,89	52,35
Dania . . .	2650	2688	716	727
Norwegia . .	1830	1964	631	677,4
Szwecja . .	3665	3837	581	609
Finlandia . .	1334	1469	370	408
Estonia . . .	208	206	189	187
Łotwa . . .	297	317	148	158
Litwa . . .	264	236	105	94
Ogółem:	12064	12495	213	223
ogółem bez Polski .	10241	10698	457	484

Zestawienie powyższe wykazuje, iż basen morza Bałtyckiego odgrywa w gospodarce światowej dużą rolę ze swymi obrotami, wynoszącymi przeszło 12 miliardów zł w ciągu trzech kwartałów i z dużą przeciętną obrotów na głowę ludności (około 460 zł bez Polski), gdy obroty takich Niemiec wynoszą w równorzędnym okresie ok. 259 zł na głowę.

Oceniając ogólną sytuację gospodarczą stwierdzić trzeba, iż niekorzystnym objawem jest zaobserwowany prawie wszędzie, z wyjątkiem Polski, Litwy i Estonii — spadek obrotów przeciętnie o 5 proc. Dowodzi to, że omawiane kraje zaczynają schodzić ze szczytu swej ekspansji, z przyczyn częściowo od nich niezależnych, bo wskutek dekoniunktury na rynku światowym. Przyczyną tego zjawiska ciekawego jest nie tyle spadek wagi czy ilości wymienionych towarów, ile powolny spadek ceny, jaki zaobserwować można od wiosny roku sprawozdawczego.

Spadek ten odczuły przede wszystkim państwa przemysłowe, a więc Dania i inne skandynawskie, posiadające mniej surowców i płodów rolniczych. Tłumaczy się to częściowo prawem ruchu cen przy koniunkturze: najpierw spadają ceny wytworów gotowych, a dopiero później surowców. Trzy tylko kraje: Polska, Litwa i Estonia zdołały zwiększyć swe obroty, co przypisać trzeba skutecznej akcji gospodarczej, mającej na celu przedłużenie obrotu koniunktury drogą inwestycyj przemysłowych.

Od 1 I — 1 X 38 w 1000 jedn. kraj.	Przywóz		Wywóz		Saldo	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937
Polska . . .	984	929	838	867	—146	— 62
Dania . .	1 205	1 260	1 161	1 140	— 43	—119
Norwegia . .	886	960	554	586	—332	—374
Szwecja . . .	1 480	1 542	1 339	1 410	—141	—132
Finlandia . .	6 637	6 686	6 000	6 670	—307	— 16
Estonia . .	83	82	75,6	74,7	— 7,4	— 7,3
Łotwa . . .	167	169	158	179	— 9	— 10
Litwa . . .	164	175	155	148	+ 9	— 27

Jak z tego wynika tylko Litwie udało się powiększyć saldo dodatnie, gdy tymczasem w innych krajach od zeszłego roku zaczęło występować saldo ujemne. Nie tyle przy tym wzrósł import, ile spadł eksport. Mimo to Danii i Litwie udało się eksport zwiększyć. Najboleśniej odczuła za to spadek wywozu Szwecja, Finlandia, mniej Polska. Trzeba jednak zaznaczyć, iż jeszcze na wiosnę nic nie wskazywało na to, iż obroty zagraniczne skurczą się do tego stopnia. Najwięcej uległy zmniejszeniu: eksport artykułów spożywczych z Danii, wywóz drzewa z Finlandii, Estonii i Łotwy. Tak samo i zboża wywieziono mniej, niż się przed żniwami spodziewano.

Przypuszczać należy, iż koniec roku przyniesie pewne zmiany na lepsze i powstrzyma spadek obrotów, co jednak w świetle dotychczasowych raportów wygląda niezbyt pocieszająco. Z drugiej strony pewnym sygnałem polepszenia jest osłabienie rygorów dewizowych w Danii i Łotwie (odwrotnie w Polsce), oraz usprawnienie procedury przywozowej w szeregu państw bałtyckich, jak i powołanie w nich do życia specjalnych organów do forsowania eksportu. Dodatnim też objawem jest zacieśnianie się węzłów gospodarczych między państwami sąsiadującymi, w czym dużą rolę odegrała i Polska. Wyrazem tego jest szereg traktatów handlowych między Polską a Łotwą, Polską a Estonią, próba uregulowania współżycia z Litwą, traktat szwedzko-łotewski itd.

PROPAGANDA FINLANDII W GDYNI.

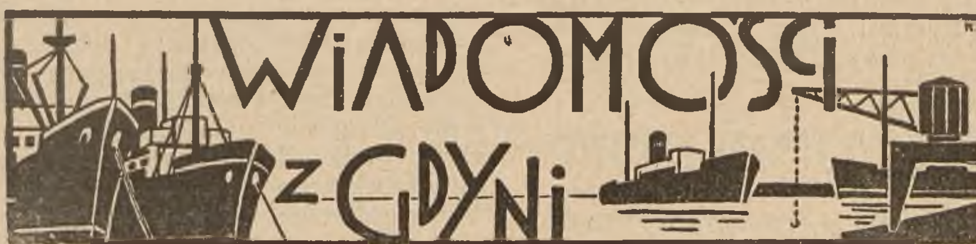
Z inicjatywy i staraniem Konsulatu Finlandii urządzony został dnia 13 listopada br. propagandowy poranek fiński w Gdyni.

Na program imprezy, która odbyła się w sali kina „Polonia“, złożyło się odegranie fińskiego hymnu narodowego przez orkiestrę Marynarki Wojennej, referat o Finlandii wygłoszony przez Konsula fińskiego dr. Darskiego oraz wyświetlenie filmu propagandowego pt. „Finlandia w r. 1937“.

Jak wynika z referatu, Finlandia, ta typowa kraina jezior, lasów i skał, posiada obszar równy obszarowi Polski. Pod względem narodowościowym jest to kraj jednolity, gdyż Finowie stanowią 89% ogółu ludności; 98% ludności jest wyznania protestanckiego, analfabetów jest zaledwie około 1%. Jeśli chodzi o charakterystykę kraju, około 60% obszaru

stanowią lasy, około 30% stanowią jeziora i rzeki, podczas gdy około 9% stanowi ziemia orna. Ze względu na ubóstwo ziemi ornej, wysoko postawiona jest gospodarka hodowlana, drzewna i rybna. Przemysł reprezentowany jest przez fabryki celulozy, zapałek, tartaki i papiernie, również rozwija się przemysł metalurgiczny, oparty o przywóz surowców, przemysł tekstylny oparty na surowcach krajowych, również przemysł budowy statków. Należy nadmienić, że flota handlowa Finlandii wynosi ponad *600.000 BRT*, jest więc trzykrotnie większa od floty handlowej Polski.

Propagandowa impreza fińska świadczy o rosnącym zainteresowaniu sprawami bałtycko-skandynawskimi wśród społeczeństwa polskiego w Gdyni, której ruchu portowym bandera fińska pojawia się dość często.

BEZPOŚREDNIA KOMUNIKACJA GDYNIA-AUSTRALIA.

W czasie od dnia 17 do 20 grudnia br. będzie ładował w Gdyni do portów Australii: Adelaide, Melbourne, Sydney, Newcastle i Brisbane s/s „Asphalion", należący do Blue Funnel Line w Liverpoolu.

Na statek ten towar przyjmowany jest po stawkach bezpośrednich. Adres do przesyłek towarów, które mają odejść tym statkiem brzmi: Gdynia — Port, Dworzec Morski, Maklerem i agentem s/s „Asphalion" jest Polska Agencja Morska (PAM) w Gdyni, staraniem której utrzymywana jest od dwóch lat prawie regularna linia, łącząca Gdynię z portami australijskimi.

LITWA POWIĘKSZA SWĄ FLOTĘ HANDLOWĄ.

Według doniesień litewskiego czasopisma gospodarczego „Prekyba", towarzystwo żeglugowe Lietuvos Baltijos Lloydas z Kłajpedy zakupiło ostatnio w Norwegii używany statek frachtowy, który otrzymał nazwę „Panevezys". Wymiary nowonabytej jednostki są następujące: długość 236,9 stóp, szerokość 40 stóp, zanurzenie 17,3 stóp. Statek zbudowany został w r. 1924 w Oslo, posiada 1607 BRT i 933 NRT, siła maszyn wynosi 168 HP.

s/s „Panevezys" jest większym od s/s „Kaunas" czyli największą jednostką litewskiej marynarki handlowej. Wymieniony statek przybędzie do Kłajpedy w połowie grudnia br.

ROZBUDOWA PORTU W RYDZE.

W ramach będącej obecnie w toku rozbudowy portu w Rydze, najbardziej palącą potrzebą jest urządzenie portu węglowego. Przy ogólnym obrocie towarowym, wynoszącym po stronie przywozu 1.246.664 ton (w r. 1937/38), węgiel, koks i brykiety stanowiły niemal połowę, tj. 585.000 t. Wyładowanie frachtowców węglowych odbywa się chwilowo w różnych miejscach portu przy pomocy pracy ręcznej. Obecnie rozbudowuje się jeden z basenów bocznych w pobliżu portu eksportowego (koło wyspy Vejzakusala) na cele portu węglowego, w którego obrębie skomasuje się całkowicie wyładunek i składowanie węgla. Na składowanie przewiduje się obszar 65.000 m². Nowy basen będzie wyposażony we wszelkie nieodzowne urządzenia mechaniczne, co przyśpieszy wyładowywanie statków. Przez budowę nowego basenu powiększy się również port eksportowy, który w swej części nowowybudowanej otrzyma dwa elektryczne dźwigi portalowe.

INWESTYCJE W PORCIE KŁAJPEDY.

Jak donosiła w swym okólniku Konferencja Bałtycka, poczyniono w Kłajpedzie szereg inwestycyj takich, jak wydłużenie mola północnego i połączenie go z molem przy urzędzie celnym aż do zbiorników naftowych. Nowe inwestycje jednak niezupełnie odpowiadają oczekiwaniom: Okazało się bowiem, że przy wiatrach północno-zachodnich i zachodnich, najczęściej panujących, wzmogło się falowanie do tego stopnia, że nawet większe jednostki przy silniejszym wietrze nie mogą przebywać przy nadbrzeżu. W połowie października np. kilka statków musiało przerwać ładowanie i przez 2—3 dni przebywać na redzie. Zanotowano też kilka wypadków zerwania lin, nawet stalowych.

ULGI DLA STATKÓW ZAGRAN. W PORTACH ŁOTEWSKICH.

Stosownie do świeżo wydanego zarządzenia władz łotewskich, minister skarbu został upoważniony do zwolnienia w wypadkach wyjątkowych, obcych frachtowców, które zawijają do kilku portów Łotwy, całkowicie lub częściowo od opłat portowych. Statki takie będą również zwolnione od opłat pilotażu.

TURYSTYKA BAŁTYCKA NA NIEMIECKICH STATKACH.

Na jesiennych obradach tow. Seedienst Ostpreussen uchwalono zainstalowanie dodatkowego statku dla obsługi linii turystycznej na trasie Świnioujście — Sopoty — Piława. w celu odciążenia żeglugi regularnej. Według sprawozdania przewieziono w roku 1938 — 143.550 osób, z tego około 25.000 cudzoziemców. Od chwili założenia przewieziono ogółem 1.651.549 osób. W roku 1940 przewiduje się przedłużenie linii do Finlandii. celem wyzyskania zwiększonego ruchu z okazji Olimpiady w Helsinkach.

ZMNIEJSZENIE SIĘ TONAŻU UWIĄZANEGO W NORWEGII.

Na 1 marca było w Norwegii uwiązanych 59 statków pojemności 77 tys. dw. W ciągu lata uwiązany tonaż wzrósł do 232,7 tys. ton na 1 czerwca i do 502,3 tys. ton na 1 września. Od tego czasu natomiast następuje zmniejszenie. I tak na 1 października tonaż uwiązany wynosił już 467 tys. ton. a na 1 listopada tylko 244 tys. ton. w tym 10 tankowców pojemności 98 tys. ton.

NORWESKIE ZAMÓWIENIA STATKÓW W DANII.

W ostatnich dniach Norwegia zamówiła na stoczni duńskiej „Burmaister & Wain" cały szereg statków. Mianowicie trzech armatorów zamówiło 6 statków motorowych, w tym największy liczy 14.600 ton a inne po 8 do 9 tys. ton. — W ten sposób kopenhaska stocznia ma zatrudnienie na cały rok 1939 i na większą część 1940 r., gdyż 5 statków ma być wykończonych w 1940 r. a szósty w 1941 r. Stocznia zatrudnia obecnie 7,5 tys. osób.

WYRÓWNANY BUDŻET PORTU W KOPENHADZE NA R. 1939.

Preliminarz budżetowy portu kopenhaskiego na r. 1939 w kwocie 4,6 mil. koron duńskich jest całkowicie wyrównany. Po stronie przychodów preliminuje się wpływy z ruchu statków w kwocie 1,0 mil. kor.. z ruchu towarowego 2 mil. kor.. a z opłat składowych i innych źródeł przychodu 1,2 mil. kor. Kapitał Towarzystwa Portowego preliminuje się na koniec r. 1939 w sumie przeszło 36,5 mil. kor., a rezerwy w sumie przeszło 50 mil. kor. Rezerwy będą się składały przypuszczalnie m. in. z funduszu rezerwowego w sumie 14,5 mil. kor.. funduszu na wydatki nadzwyczajne — 14,5 mil. kor. oraz funduszu emerytalnego — 2,7 mil. kor.

ARMATORZY DUŃSCY PRZECIW 8-GODZINNEMU DNIU PRACY.

Według doniesień ang. czasopisma „Fairplay", rząd duński. stosując się do uchwał Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie, zamierza wydać ustawę w sprawie skrócenia dnia pracy na statkach duńskich do 8 godzin, ograniczenia nadgodzin i zwiększenia skali utrzymania. W związku z tym na ostatnim zebraniu armatorów w dniu 17 XI podniesiono energiczny protest, zaznaczając, że już dotychczasowe warunki pracy na statkach duńskich stoją na wysokim poziomie. Wprowadzenie postanowień tych. zdaniem armatorów, zwiększy koszty eksploatacji, a tym samym zmniejszy konkurencyjność bandery duńskiej. Przypuszczają oni, że odbije się to zwłaszcza na żegludze trampowej, w której ograniczenie ilości nadgodzin oraz wysokość dopłat za nie, odgrywają dużą rolę zwłaszcza przy time-charterach. Podkreślano przy tym, iż uchwały Międzynarodowego Biura Pracy muszą być ratyfikowane przez poszczególne państwa. Dania nie powinna tego czynić prędzej. póki nie zgodzą się na to państwa przodujące w żegludze, jak Anglia, która jest przeciwna planowi Międzynarodowego Biura Pracy.

FRANCJA ZWIĘKSZA SUBSYDIA DLA ŻEGLUGI.

W roku bieżącym uchwalono szereg ustaw mających za zadanie udzielenie pomocy marynarce krajowej przez subwencjonowanie linij okrętowych, kabotażu, rybołówstwa, przewozów węgla i ropy. Na początku maja br. wydano osiem dekretów, z których sześć przewiduje bezpośrednią i pośrednią pomoc dla żeglugi, gdy siódmy omawia sprawę urządzania stref wolnych dla zwiększenia ruchu w portach, a przez to i zatrudnienia statków. Jedynie ostatnie rozporządzenie, mające za zadanie przyjście z pomocą budownictwu okrętowemu, jest dla żeglugi niekorzystne, ponieważ nakazuje przeprowadzanie reperacji w stoczniach krajowych. Najważniejszym jest rozporządzenie o przedłużeniu na dalsze dwa lata ustawy o subwencjonowaniu t. zw. żeglugi wolnej, obejmującej armatorów linij niesubwencjonowanych. Podwyższono przy tym dopłaty i rozciągnięto je na przewóz węgla i ropy.

Pomocy udzielać się będzie statkom powyżej 250 BRT. które nie należą do linij subwencjonowanych, ani też nie otrzymują premii za połowy. Prawo do dodatku mają wszystkie statki francuskie, które spełnią pewne minimalne warunki, np. statki o szybkości do 9 węzłów — muszą zrobić dziennie 30 mil morskich, przy 14 węzłach — 90 mil morskich itd.

Przewidziano też specjalne dodatki za rejsy w pewnych kierunkach. Kabotaż np. otrzymuje 500% stawki zasadniczej, przy czym wysokość stopy procentowej jest tym większa, im większą szybkością statek rozporządza. Przykładowo można podać, że statek o 5.000 BRT za rejs do La Plata i z powrotem otrzymywałby dodatku 1.020 fr. dziennie przy szyb-

kości do 14 węzłów, przy 17 węzłach otrzymywałby już 3.100 fr. dziennie. Ma to na celu zachęcenie armatorów do budowania tonażu szybkiego i nowoczesnego, by tym samym zwiększyć konkurencyjność floty francuskiej.

ZNOWU ZAWIESZENIE ŻEGLUGI NA LINII PALESTYŃSKIEJ.

Po częściowym zawieszeniu żeglugi między Italią a Palestyną przez armatorów włoskich oraz po chwilowym wycofaniu s/s „Polonia" z linii Constanza—Jaffa—Haifa przez Gdynia — Ameryka Linie Żeglugowe, również ostatnio „Lloyd Jugosłowiański" zawiesił na okres zimowy rejsy swego statku „Princessa Olga" na trasie Triest — Haifa. Statek ten utrzymywał dotychczas komunikację między wymienionymi portami co 2 tygodnie.

Powyższe wypadki zawieszenia żeglugi przez regularne linie: włoską, polską i jugosłowiańską, wiążą się z poważnym zmniejszeniem ruchu pasażerskiego do Palestyny, który spadł do minimum.

JAPOŃSKO-SKANDYNAWSKIE POROZUMIENIE ŻEGLUGOWE.

Jak donosi „Scandinavian Shipping Gazette", po prawie rocznych negocjacjach nastąpiło porozumienie między skandynawskimi i japońskimi armatorami w sprawie utrzymywania komunikacji żeglugowej między Japonią a Danią, Szwecją i Norwegią. Statki tow. Nippon Yusen Kaisa, zajmujące się przewozami między Europą a Japonią, zawijać będą niedługo bezpośrednio do portów skandynawskich. Z drugiej strony East Asiatic Company, W. Wilhelmsen i Swedish East Asiatic Company będą maklerami linii japońskiej, kierującymi cargo już to bezpośrednio do Japonii, już to z przeładunkiem na statki japońskie w Anglii lub na kontynencie.

NIEZMIENIONE STAWKI PASAŻERSKIE NA ATLANTYKU.

Na zakończenie obrad Północno-Atlantyckiej konferencji pasażerskiej w Londynie, uchwalono pozostawić na dawnym poziomie excursion rates w nadchodzącym sezonie. Dotyczy to przejazdów w klasie turystycznej i III w roku 1939, w czasie od 3 IV do 23 IV i od 26 VI do 23 VII. Ważność obejmuje więc w Ameryce 28 dni. Pasażerowie, którzyby wracali z Ameryki podczas tamtejszego sezonu letniego (22 V — 23 VII) płacić mają różnicę między połową powrotnej excursion rate i połową podróży podczas sezonu letniego. Excursion rate oznacza oszczędność do 12 £ w klasie turystycznej i 7 £ w klasie III, na statkach pierwszej kategorii.

STANY ZJEDNOCZONE JAWNIE SUBSYDIUJĄ SWĄ ŻEGLUGĘ.

Wice-przewodniczący Komisji Morskiej Stanów Zjednoczonych Tomasz M. Woodward wygłosił przez radio w dniu 31 października br. exposee, którego wyjątki poniżej przytaczamy. Jest ono o tyle znamienne, iż wytycza drogi nowej polityki morskiej Stanów, które zdaniem mówcy winny na morzu znowu zająć właściwe sobie miejsce wśród żeglugi świata. To właśnie było zadaniem pracy komisji morskiej, która miała opracować plan rozbudowy floty, odpowiadającej potrzebom wojennym i pokojowym U. S. A. Studia przygotowawcze wykazały, iż większość towarzystw żeglugowych nie stała na poziomie oraz nie dysponowała należytymi funduszami, z których mogłaby pokryć koszt budowy nowych statków. Dotychczasowe subsydia w formie opłat za przewóz poczty, zdaniem mówcy, nie wystarczyły, tak iż prezydent Roosvelt zdecydował się nazwać rzecz po imieniu i już t. zw. Marchant Marine Act z 1936 r. przewiduje wprost udzielanie subsydiów na budowę i eksploatację statków.

Zadaniem subwencji na budowę ma być wyrównanie różnicy, jaką winniby zapłacić armatorzy za budowę statków w droższych stoczniach amerykańskich, w porównaniu z zagranicznymi. Subsydia natomiast operacyjne mają umożliwić konkurencję ze statkami zagranicznymi, operującymi niższymi kosztami robocizny i eksploatacji. Według planu Komisji sześć wielkich towarzystw, mających 39 statków, otrzymywać będzie subsydia długoterminowe w wysokości 9.000.000 $ rocznie. Dalszych siedem z 83 statkami, otrzymywać będzie 4½ mil. $ rocznie, pod warunkiem budowy nowych jednostek w oznaczonym czasokresie. Zanim armator otrzyma subwencję, musi wykazać Komisji sumy, jakie traci, by móc konkurować na równej stopie z innymi.

Komisja przystąpiła również do budowy statków na własny rachunek z tym, że sprzedawać je będzie lub charterować armatorom prywatnym. Z drugiej jednak strony mówca zastrzegł się, iż wszelkie kombinacje właścicieli stoczni, mające na celu wykorzystanie koniunktury, zostaną sparaliżowane. W końcu wykazał na przykładzie Linii Dollar, którą Komisja uratowała przed bankructwem, jak wielką rolę odgrywa marynarka handlowa w życiu gospodarczym.

WIADOMOŚCI CELNE, IMPORTOWE I EKSPORTOWE

ZMIANA KONTYNGENTÓW UMOWNYCH NA AUTONOMICZNE.

W związku z uruchomieniem kontyngentów autonomicznych na okres kontyngentowy listopad — grudzień 1938 r. Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyraziło zgodę na możliwość dokonania zmiany kontyngentu umownego na autonomiczny, gdy odnośny artykuł, przewi-

dziany dla kontyngentów autonomicznych, został w nich nieuwzględniony (wykaz artykułów, pominiętych w obecnym okresie kontyngentowym w liście autonomicznej, zamieszczono w numerze 60/1938 r. G. S. I.) Zmiany powyższe mogą być dokonywane na wniosek Komitetu Przywozowego, na skutek wystąpienia zainteresowanej izby przem.-handlowej lub organizacji opiniodawczej i stwierdzenia przez nią braku zapotrzebowania na dany kontyngent umowny. Termin ewentualnego wystąpienia Komitetu Przywozowego przypadałby w połowie okresu kontyngentowego (np. 1 grudnia 1938 r.) i do tego czasu Izby i Organizacje winny stawiać odpowiednie wnioski do Komitetu Przywozowego.

Przykład: istnieje kontyngent umowny na szmaty (p. t. c. 719) z Danii, artykuł ten został pominięty w kontyngencie autonomicznym, w okresie listopad — grudzień w razie braku zapotrzebowania na Danię może być dokonana zmiana tego kontyngentu umownego na kontyngent autonomiczny, na skutek wystąpienia zainteresowanej izby lub organizacji.

W SPRAWIE PRZYDZIAŁÓW PONADKONTYNGENTOWYCH NA CELE EKSPORTOWE.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu wydało zarządzenie reasumujące dotychczasowe przepisy w sprawie udzielania ponadkontyngentowych przydziałów na import surowców względnie półfabrykatów, służących do przerobu na rynku wewnętrznym, a następnie do wyeksportowania w formie wyrobu gotowego lub w wyrobie gotowym. Przepisy te odnoszą się do wszystkich tych wypadków, gdzie nie mogą mieć zastosowania przepisy o obrocie uszlachetniającym.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu będzie traktowało przychylnie wnioski o ponadkontyngentowy import dla celów wspomnianych wyżej, o ile te wnioski będą odpowiadały następującym warunkom:

1. Firma, pragnąca uzyskać ponadkontyngentowy przydział importowy na cele eksportowe, winna wystąpić o taki przydział do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Wydział Handlu Zagranicznego, za pośrednictwem terytorialnie właściwej izby przem.-handlowej.

2. Izba przem.-handlowa, uznając korzyści gospodarcze, z proponowanej przez firmę transakcji importowo - eksportowej, winna zobowiązać się do przeprowadzenia kontroli nad prawidłowym i zgodnym z wymaganiami Ministerstwa Przemysłu i Handlu rozwiązaniem transakcji.

3. Przy imporcie surowców z krajów o rozrachunku dewizowym eksport może mieć miejsce tylko do krajów o rozrachunku dewizowym.

4. Przy imporcie surowców z krajów o rozrachunku clearingowym eksport może mieć miejsce zarówno do krajów dewizowych jak i clearingowych.

5. Izba przem.-handlowa winna wskazać termin w jakim przerobiony surowiec zostanie wyeksportowany i nadesłać do Ministerstwa Przemysłu i Handlu sprawozdanie o dokonaniu przez firmę eksportu z powołaniem się na dokumenty eksportowe.

6. Po przychylnym załatwieniu wniosku przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu właściwa izba przem.-handlowa zostanie upoważniona pismem przez Ministerstwo do wydania firmie odnośnego pozwolenia przywozu.

7. Kopie dla banku dewizowego wydanych na tej zasadzie pozwoleń przywozu będą zaopatrzone klauzulą — „na cele eksportowe".

8. Firmy, zgłaszające gotowość zapłaty za importowany surowiec względnie półfabrykat ze swego konta dewizowego „E", mogą uzyskiwać przydziały ponadkontyngentowe na cele eksportowe bez konieczności poddawania dokonywanego eksportu kontroli izby przem.-handlow. W tym celu firmy winny wskazywać sumę dewiz, figurującą na koncie „E" w momencie zgłaszania wniosku z tym jednak, że wartość ponadkontyngentowego przydziału nie może przekraczać salda konta „E" na tę datę.

9. Kopia dla banku dewizowego w tym wypadku będzie zaopatrzona w klauzulę — „płatne z konta dewizowego „E".

ZARZĄDZENIA DEWIZOWE W CZECHOSŁOWACJI.

Czechosłowacki Bank Narodowy ogłosił z ważnością od 3 XI br. nowe zarządzenie o przydziale i wywozie środków płatniczych i o przekazach pocztowych.

Wywóz czechosłowackich not 50 i 100 koronowych oraz banknotów wyższych wartości jest zakazany.

Osoby mieszkające stale w Czechosłowacji (bez względu na przynależność państwową) mogą wywieźć bez pozwolenia na 1 paszport 300 kcz. miesięcznie w czechosłowackim bilonie, w notach po 10 i 20 kcz. lub w obcej walucie. Przy podróżach do krajów, z którymi Czechosłowacja ma układy płatnicze nie wolno bez zezwolenia wywozić żadnych obcych walut. O ile do 30 dni nie nastąpił wyjazd za granicę, należy zwrócić bankowi przydzielone waluty, a w 3 dni po powrocie z zagranicy resztę niezużytych walut. Banki dewizowe są zobowiązane kontrolować przy następnych podróżach za granicę, czy petent poprzednio wyjeżdżał i zużył przydzielone mu waluty. Krycie wydatków podróżnych za granicą w inny sposób, jak również używanie przydzielonych walut zagranicznych na zakup za granicą i przywóz do kraju koron czechosłowackich jest zakazane.

Podróżujący cudzoziemiec, tj. osoba mieszkająca stale za granicą bez względu na przynależność państwową, może bez zezwolenia

Banku Narodowego wywieźć tę samą kwotę co krajowcy, względnie jeśli się wykaże poświadczeniem przywozu zagranicznych walut, może je wywieźć z powrotem do 3 miesięcy. Podobnie wywieźć można bez trudności czeki i akredytywy wystawione za granicą na nazwisko cudzoziemca.

W ruchu pogranicznym można wywozić dziennie waluty wartości 20 kcz., w niedziele i święta wartości 60 kcz.

Przekazywać pieniądze za granicę za pośrednictwem P. K. O. lub poczty, względnie posyłać środki płatnicze pocztą, wolno jedynie za zezwoleniem Banku Narodowego.

W SPRAWIE OBROTU TOWAROWEGO MIĘDZY POLSKĄ A SUDETAMI.

Z ważnością od dnia 27 października rb. ustalone zostały następujące wytyczne co do wymiany towarowej pomiędzy Polską i terenami czechosłowackimi, które przeszły do Niemiec (Sudety):

A. Odnośnie przywozu do Polski:

1) Pozwolenia na przywóz.

a) Pozwolenia na przywóz towarów pochodzenia sudeckiego, wydane z kontyngentów czeskich przed dniem 27 października br., ważne aż do ich pełnego wyczerpania.

b) Pozwolenia na przywóz z kontyngentów czeskich, wydane po 27 października 1938 roku, nie są ważne, jeśli chodzi o przywóz towarów pochodzenia sudeckiego (ważne są wyłącznie na przywóz towarów pochodzących z obecnego terytorium Czechosłowacji).

c) Pozwolenia na przywóz z kontyngentów niemieckich, mogą począwszy od 27 października 1938 r. służyć jako zezwolenie przywozu również na towary pochodzenia sudeckiego.

2) Regulowanie należności.

W stosunku do przywozu towarów pochodzenia sudeckiego, dokonywanego po 27 października 1938 r., wymagane będą świadectwa rozrachunkowe na przywóz przy czym:

a) W stosunku do towarów. na które pozwolenia na przywóz wydane zostały przed 27 października 1938 roku i za które należność została już uregulowana w dewizach, wystawiane będą przez Polski Instytut Rozrachunkowy świadectwa rozrachunkowe z wartością „zero".

b) W stosunku do towarów, na które pozwolenia na przywóz wydane zostały przed 27 października 1938 r., a za które należność nie została uregulowana, wystawiane będą normalne świadectwa rozrachunkowe, przy czym wpłaty z tego tytułu następować będą w Polskim Instytucie Rozrachunkowym (analogiczne jak przy przywozie z Niemiec).

c) W stosunku do towarów pochodzenia sudeckiego, przywożonych na poczet obowiązujących kontyngentów niemieckich, będą stosowane po 27 października 1938 r. normalne świadectwa rozrachunkowe na przywóz z zapłatą na ogólne konto clearingowe, obowiązujące w obrotach z Niemcami.

PRZEKAZY NALEŻNOŚCI ZA IMPORT Z SUDETÓW.

Na podstawie porozumienia Polskiego Instytutu Rozrachunkowego z Komisją Dewizową zostało uzgodnione, że od dnia 27 X 1938 r. wszelkie wpłaty z tytułu importu towarów z b. terenów czechosłowackich, objętych obecnie przez Rzeszę Niemiecką (Sudety), przekazywane być mogą za granicę wyłącznie za pośrednictwem Polskiego Instytutu Rozrachunkowego.

Przy przyjmowaniu wpłat na rachunek P. I. R. z wyżej podanego tytułu banki żądają przedstawienia wszystkich dokumentów, jak przy przekazach dewizowych.

Wpłaty przyjmowane są w sposób następujący:

— przy przekazie częściowej należności za towar sprowadzony przed 27 X 1938 r. oraz całkowitej za towar sprowadzony po 27 X 1938 r. na podstawie pozwolenia przywozu wydanego przed dn. 27 X 1938 r. — na formularzu P. I. R. 1;

— przy imporcie na kredyt po dn. 27 X 1938 r. przy pozwoleniu przywozu sprzed 27 X 1938 r. — na formularzu P. I. R. 2; — we wszystkich powyższych wypadkach bank kasuje kopię pozwolenia przywozu i zachowuje w swych aktach;

— wpłaty za import na pozwolenia przywozu wydane po dniu 27 X 1938 r. — przyjmowane są do rozrachunku polsko-niemieckiego na warunkach ogólnych, przewidzianych w rozrachunku polsko-niemieckim.

Opłaty P. I. R. przy tych wpłatach wynoszą 0,5 proc. od sum wpłacanych lub zgłaszanych, minimum zł 1.

Związek Banków w okólniku nr 113 wyjaśnił ponadto, że w wypadkach, wymienionych w Instrukcji, nie ma obowiązku uzyskania uprzedniego zezwolenia Komisji Dewizowej oraz, że kopię pozwolenia przywozu, przeznaczoną dla banków dewizowych, bank może wydać klientowi przed wyczerpaniem tego pozwolenia, po uprzednim dokonaniu adnotacji, przewidzianej w okólniku Komisji Dewizowej nr 14 pod warunkiem przechowania w aktach odpisu pozwolenia.

LITWA MA ZAPOTRZEBOWANIE NA ROWERY.

Zapotrzebowanie na rowery wzrasta na Litwie coraz bardziej, tak, że zdaniem znawców wynosi około 150.000 rowerów. Przywóz ich wzrósł w porównaniu z rokiem 1935 prawie dziesięciokrotnie, wynosząc w roku 1937 wg statystyk litewskich 207 ton wartości przeszło 1.000.000 litów. Głównymi dostawcami byli Niemcy, Łotwa, Szwecja i Anglia, a ostatnio

i Czechy, których rowery, sprzedawane za pośrednictwem spółdzielni na pół rządowej, rozchwytywano po prostu z wagonów. Ponieważ obecnie przemysł czeski niewątpliwie nie będzie mógł podołać tym dostawom, pożądanym by było zainteresowanie się rynkiem litewskim naszych fabryk rowerowych, których wytwory tak dobry zdają egzamin na polskich drogach.

WĘGIEL ANGIELSKI DLA LITWY.

Anglia, będąca poważnym importerem litewskich artykułów rolnych, potrafi również znaleźć sposoby dla lokowania swego eksportu na rynku litewskim. Ostatnio m. in. importerzy litewscy zakupili w Anglii blisko 2000 ton węgla, który w najbliższym czasie zostanie przetransportowany z portu Hull lub Immingham do Kłajpedy.

ZMIANY PRZEPISÓW CELNYCH I DEWIZOWYCH, ZANOTOWANE PRZEZ P. I E W OKRESIE OD 7 DO 17 LISTOPADA 1938 R.

ALGER. Podniesione zostało cło na oleje mineralne i benzynę. (30 X 38).

CHILE. W dzienniku urzędowym z dnia 17 X br. ogłoszono podwyżkę cła na żelazo.

CZECHOSŁOWACJA. Z ważnością od 10 XI br. obowiązują następujące dopłaty do ceł na zboża (w nawiasach dopłaty dotychczasowe): żyto — 26 kcz. (28), jęczmień — 36 kcz. (36), owies — 27 (24), pszenica — 28 kcz. (20) — wszystko od 100 kg.

Nowe cła na bydło przedstawiają się następująco: woły — 160 kcz., buhaje — 160 kcz., krowy — 140, młode bydło — 130, cielęta — 130 kcz. — wszystko od 100 kg żywej wagi. Cło od mięsa świeżego wynosi 320 kcz. od 100 kg.

Od 27 X br. wprowadzono następującą zmianę w czechosłowackiej taryfie celnej: ex 177 oleje mineralne, jak: oleje ze smoły, z węgla brunatnego i łupka, półrafinowane (półczyszczone) lub rafinowane (czyszczone), w gęstości 880° lub mniejszej, też mieszane z olejami lub tłuszczami pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego: a) o gęstości do 790° kcz. 58 wg wagi netto.

Według zarządzenia czechosłowackiego Banku Narodowego dla przeprowadzania wypłat między Czechosłowacją a terytorium sudeckim otwiera się w czechosłowackim Banku Narodowym „Sudetoniemiecki rachunek towarowy" i „Sudetoniemiecki rachunek specjalny" dla Niemieckiej Kasy Rozrachunkowej w Berlinie, oraz w powyższej klasie takie same rachunki dla czechosłowackiego Banku Narodowego. Rachunki te opiewające na RM., są nieoprocentowane i dzielą się na subkonto A. dla wyrównania zobowiązań powstałych do 10 X 1938 włącznie oraz na subkonto B. dla wyrównania zobowiązań powstałych po tym dniu.

Przez „sudeckoniemieckie rachunki towarowe" prowadzi się następujące wpłaty czechosłowackich i sudetoniemieckich dłużników:

a) wpłaty za import sudetoniemieckich towarów do Czechosłowacji i czechosłowackich towarów do Sudetów i za wydatki uboczne z tym związane.

b) wpłaty z wzajemnego obrotu uszlachetniającego. Sumę płatności prowadzi się przez „sudetoniemieckie rachunki specjalne", jak np. koszty utrzymania, pensje, opłaty licencyjne, opłaty bankowe, wydatki uboczne związane z obrotem towarowym.

Sudetoniemieccy dłużnicy wpłacają swe zobowiązania w RM., jeśli zaś zobowiązania brzmią na inną walutę, to w RM. po kursie giełdy berlińskiej.

Czechosłowaccy dłużnicy wpłacają swe zobowiązania według obowiązujących czechosłowackich przepisów dewizowych. Wpłaty dokonują się w kcz. Jeżeli zobowiązanie brzmi na inną walutę niż korony czsł. lub RM., to przeliczy się je na RM. według średniego kursu giełdy praskiej.

Opłaty manipulacyjne wynoszą 3%.

Wypłaty czechosłowackich wierzycieli dokonywać się będą do wysokości kwoty, która będzie na koncie do dyspozycji.

Prócz tego wprowadza się w obu bankach „sudetoniemiecki rachunek nadzwyczajny", przez który przeprowadzać się będzie wpłaty takie, jak wkłady w bankach, kasach oszczędności, należności ze sprzedaży przedsiębiorstw, przekazywanie procentów, czynszów, spłaty pożyczek.

Wpłaty na „sudetoniemiecki rachunek nadzwyczajny" dokonywać można tylko po uprzednim porozumieniu się czechosłowackiego Banku Narodowego z kompetentnymi władzami niemieckimi.

EGIPT. Przy przywozie pędzli do golenia importerzy przedstawić muszą zaświadczenie kraju wysyłającego, że pędzle zostały zdezynfekowane i są wolne od bakcyli.

EIRE. Podwyższone z dniem 1 XI 38 cło na żelazo i stal konstrukcyjną działać będzie dopiero od 1 IX 39.

FRANCJA. W „Journal Officiel" z dnia 4 XI br. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministerstwa Rolnictwa z dnia 29 X br., mocą którego nie podlegają kontyngentowaniu we Francji makuchy, sprowadzane jako nawóz i skażone.

FRANCUSKIE POSIADŁOŚCI. Przywóz mąki pszennej oraz otrąb, zawierających więcej niż 10% mąki, został ograniczony w odniesieniu do szeregu Kolonij. Jedynie na podstawie zezwolenia gubernatorów generalnych, względnie gubernatorów nastąpić może przywóz tych artykułów do Indochin, Afryki Zachodniej, Madagaskaru, Afryki Równikowej, Gwadelupy, Martyniki, Gujany, Reunionu, Wybrzeża Somali, Nowej Kaledonii jak i Posiadłości Francuskich na morzach południowych.

GRECJA. Zakazano przywozu bydła z Bułgarii, Jugosławii, Francji, Włoch, Polski, Danii, Holandii, Szwajcarii i Turcji.

HOLANDIA. Z dniem 1 listopada przedłużono okres kontyngentowania wwozu następujących artykułów do Holandii:

	Okres bazowy	Przydział ustawowy	Bieżący okres kontyngentowania
Rury spawane . .	1.I.35-1.VII.35	50% wagi br.	1 XI 38 - 1 V 39
Rury bez szwu . .	1934	60% ,, ,,	1 XI 38 - 1 V 39
Obuwie skórzane .	1934	100% ilości par	1 XI 38 - 1 XI 39
Obuwie gumowe .	1934	35% ,, ,,	1 XI 38 - 1 XI 39
Obuwie os niewym.	1934	70% ,, ,,	1 XI 38 - 1 XI 39
Cholewki	1934	100% ,, ,,	1 XI 38 - 1 XI 39
Trykotaże	1929/30/31	40% wagi br.	1 XI 38 - 1 XI 39
Scierki do podłogi	1.V.34-1.V.35	80% ,, ,,	1 XI 38 - 1 V 39
Konie	1936/1937	10% ilości szt.	1 XI 38 - 1 XI 39
Konie rzeźne . .	1931 1932	20% ,, ,,	1 XI 38 - 1 XI 39
Chleb i ciasto . .	1935/1936	100% wagi net	1 XI 38 - 1 XI 39
Wyroby z kokosu .	1937	100% wagi br.	1 X 38 - 1 X 39
Dykta dębowa . .	1934	50% ,, ,,	1 X 38 - 1 X 39

Na uwagę zasługuje zmiana warunków kontyngentowania dla koni; w ubiegłym okresie warunki te były następujące: okres bazowy: 1931/32/33 przydział ustawowy: 100%.

INDOCHINY. Ogłoszono obszerną listę zakazów wywozu. Obejmuje ona m. in. esencje płynne, gutaperkę, balatę, kauczuk, latex, opium, korę chinową, drzewo orzechowe, cynę, kamforę i szereg innych surowców.

NORWEGIA. Opłata od zezwoleń na przywóz cukru podniesiona została z 50 oere na 10 koron od 1000 kg cukru.

RUMUNIA. Wprowadzone zostały nowe premie eksportowe dla owiec, nierogacizny i mebli. Premia dla mebli przy eksporcie do Anglii wynosi 12% od wartości. Zniesiono też zakaz wywozu pantofli damskich do Anglii.

STANY ZJEDNOCZONE A. P. Dyrekcja Ceł zarządziła, że wszelkie towary pochodzenia sudeckiego winny być clone jako niemieckie począwszy od 10 XI br.

SYRIA I LIBAN. Zniesione zostały zakazy wywozu kartofli, nasion strączkowych, kawy, herbaty, jęczmienia, owsa, kukurydzy olejów pochodzenia roślinnego, cukru i wyrobów z cukru, artykułów farmaceutycznych, skór, wełny i bawełny, mleka i wyrobów mlecznych, jaj, miodu, kauczuku i towarów z kauczuku. Zniesiono również bezcłowy przywóz pszenicy.

SZWAJCARIA. Zarządzeniem Związkowego Departamentu Gospodarczego z dnia 29 X 1938 zakazany został import szeregu produktów rolnych z Danii, Litwy, Polski, Czechosłowacji, Węgier, Jugosławii, Rumunii ze względu na istniejącą zarazę pryszczycy. Zakazany jest import odpadkowych produktów przemiału, mąki pastewnej, mąki rybiej, mięsnej, kostnej, makuchów i nasion oleistych, roślin pastewnych, ziemniaków wszelkich, marchwi, buraków i innych bulw pastewnych, podściółki, siana. Import zbóż i płatków ziemniaczanych, przeznaczonych na dokarmianie zwierząt może następować przy zachowaniu specjalnych warunków.

TUNIS. Journal Officiel Tunisien Nr 78 z dn. 30 IX br. publikuje dekret Prezydenta Republiki Francuskiej z dnia 29 lipca br., zmieniający wysokość stawek celnych na cały szereg towarów importowanych do Tunisu, a objętych Unią celną francusko-tunizyjską: podwyżka stawek dotyczy: wyrobów cukierniczych, olejów i oliwy, marmurów, kwarców, kamieni wapiennych, zegarów wahadłowych i wyrobów tokarskich, farb, mydeł, szkła, odpadków z jedwabiu, sztucznej bawełny i wełny, worków, wyrobów pończoszniczych, wełnianych, papieru i kartonu, mebli giętych i innych, wyrobów bednarskich, wyrobów z kauczuku i gutaperki, obuwia gumowego.

UNIA POŁUDNIOWO-AFRYKAŃSKA. W dzienniku urzędowym z dn. 7 X br. ukazało się obwieszczenie o wprowadzeniu zwykłego cła antydumpingowego (ordinary dumping duty) na łańcuchy holownicze oraz do wind i elewatorów, z wyjątkiem ręcznie spajanych z kutego żelaza, sprowadzane do Unii z Kanady, Czechosłowacji i Stanów Zjednoczonych. Zarządzenie to tłumaczone jest potrzebą ochrony produkcji miejscowej w związku z poczynającym się rozwijać odnośnym przemysłem rodzimym.

Z dn. 14 X br. wprowadzono cło antydumpingowe na następujące wyroby ze stali i żelaza, importowane przez Unię ze Stanów Zjednoczonych:

1) Walce, włączając wzmacniające pręty, o średnicy poniżej 3 cale,

2) Płyty o poniższych wymiarach, włączając nieczworokątne, o ile najmniejszy czworokąt, z którego mogą być wycięte, podpada pod następujące wymiary:

I. płyty o szerokości od 12 do 18 cali włącznie, oraz o grubości ponad 1/8 cala.

II. płyty o szerokości ponad 18 cali, o grubości poniżej 5/16 cala.

3) Blacha galwanizowana marszczona.

4) Blacha galwanizowana gładka, o szerokości ponad 4 cale, o grubości poniżej 1/8 cala, włączając nieczworokątne blachy gładkie, o ile najmniejszy czworokąt, z którego mogą być wycięte, podpada pod wymiary, wyszczególnione w p. 22.

W gazecie urzędowej Unii z 30 IX br. ukazała się proklamacja o wprowadzeniu zwykłego cła antydumpingowego na piece opalane węglem (coal burning stoves). Cło to odnosi się do pieców typu „Dover", rozmiarów 6, 7 i 8, importowanych do Unii ze Zjednoczonego Królestwa, poniżej ceny rynkowej w Anglii plus koszt opakowania na eksport. W motywacji rozporządzenia rząd Unii wyjaśnił, że ma na celu ochronę przemysłu krajowego.

WŁOCHY. Dekretem, ogłoszonym w dzienniku urzędowym z dnia 31 X br., zwolniono od cła calciumcyanamid. Zwolnienie dotyczy ilości 82.100 q i ważne jest do 31 III 1939.

MOŻLIWOŚCI EKSPORTOWE

FIRMY ZAGRANICZNE, POSZUKUJĄCE KONTAKTU Z EKSPORTERAMI POLSKIMI.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Różne. Firma agenturowa w Indiach Bryt. interesuje się importem z Polski towarów włókienniczych

wełnianych i bawełnianych, dykt różnego rodzaju, rur wodnych i gazowych oraz przewodów elektrycznych. E/26107/3.B./H.

Różne. Firma indyjska (Indie Bryt.) pragnie nawiązać kontakt z polskimi producentami następujących artykułów: towary żelazne, artykuły elektrotechniczne, papier i artykuły biurowe oraz wyroby farmaceutyczne. E/27190/3.B./H.

Wieszaki. Firma angielska pragnie nabywać wieszaki pojedyncze z drzewa bukowego. P/29849/40/C.

Wyroby fajansowe. Firma z Tunisu interesuje się importem fajansowych artykułów sanitarnych, umywalni, wanien. P/28371/3R/ID.

Różne. Firma angielska pragnie nawiązać kontakt z producentami szkła i obuwia gumowego. — P/28681/3B/ID.

Wyroby farmaceutyczne. Firma indyjska interesuje się otrzymaniem przedstawicielstwa pow. artykułów. P/29022/47/ID.

Węgiel aktywowany. Firma z Helsinek (Finlandia) pragnie nawiązać bezpośredni kontakt z poważnym producentem i eksporterem powyższego artykułu. P/29726/41/ID.

Dwuchromian sodu. Firma angielska pragnie nawiązać kontakt z producentami powyższego artykułu. P/29819/47/ID.

Wełna szklana. Firma norweska pragnie nawiązać kontakt z producentem pow. artyk. P/29815/30/ID.

Garbniki. Firma bułgarska interesuje się importem garbników. P/29550/64/ID.

Płyty graficzne. Firma kanadyjska interesuje się importem płyt graficznych cynkowych oraz chemikalij. P/27944/47/3X/ID.

Pióra wieczne. Firma litewska poszukuje kontaktów z producentami tanich wiecznych piór.

Baterie anodowe. Firma agenturowa w Bułgarii interesuje się importem bateryj anodowych oraz bateryjek do lampek kieszonkowych. P/28373/39/Kw.

Skórki futrzane. Firma importowa w Stanach Zj. zamierza zakupić w Polsce pewną ilość surowych skórek futrzanych przede wszystkim lisów, tchórzy i kun. Reflektuje ona jedynie na towar wysoko jakościowy. R/28164/30/S.

Cebula. Poważne towarzystwo handlowe w Szwajcarii posiada odbiorców na ok. 30 ton cebuli świeżej. Pożądany jest towar zdrowy, czysty, dobrej jakości, o średnicy 4—8 cm. R/28617/25/S.

Organy zwierzęce. Firma w Stanach Zjedn. pragnie zakupić do wyrobu organopreparatów zapas świeżych wątrób wieprzowych (fresh hog-liver) oraz owczych przysadek mózgowych (pitnitary sheep).

Zwierzyna. Firma polska na Łotwie interesuje się zakupem w Polsce zwierzyny żywej dla celów reeksportowych. R/29818/31/S.

SPRAWY KOMUNIKACYJNO-TARYFOWE

PRZEDSTAWICIELSTWO POLSKICH KOLEI I PORTÓW W BRATISŁAWIE.

Z dniem 1 listopada br. otwarto w Bratisławie (C. S. R.) prowizoryczne przedstawicielstwo polskich kolei i portów polskiego obszaru celnego, Gdyni i Gdańska, które prowadzi inż. E. Czarnecki, dotychczasowy przedstawiciel tychże samych instytucyj w Pradze.

Przedstawicielstwo P. K. P. oraz portów Gdyni i Gdańska w Pradze prowadzi nadal p. Buttler.

TOWAROWE TARYFY KOLEJOWE W KOMUNIKACJI ZE ŚLĄSKIEM ZAOLZAŃSKIM.

Sprawy te można podzielić na trzy stadia. W pierwszym stadium, tj. w czasie obejmowania Śląska Zaolzańskiego przez nasze wojska, przewozy kolejowe odbywały się na podstawie ad hoc wydawanych zarządzeń. W drugim stadium obowiązywał łamany sposób obliczania przewoźnego przy kombinacji dawnych taryf związkowych polsko-czechosłowackich, utrzymanych nadal w ważności na terenie zaolzańskim, taryf polskich od względnie do dawnych punktów granicznych w Cieszynie i Zebrzydowicach.

Powyższe prowizoria taryfowe, co zresztą łatwo można przewidzieć, nie mogły odpowiadać strukturze gospodarczej Zaolzia, będącej siedliskiem wielkiego przemysłu hutniczego i górniczego, który pociąga za sobą masowe wywozy węgla i koksu tudzież produkcji hutniczo-metalurgicznej oraz dowozy rudy żelaznej i złomu.

W uwzględnieniu tego stanu rzeczy Ministerstwo Komunikacji rozciągnęło z dniem 1 listopada br. wszystkie taryfy towarowe P. K. P. na sieć kolejową Śląska Zaolzańskiego, wskutek czego ustał niewygodny, łamany sposób obliczania przewoźnego, o którym wyżej wspomniano, a w miejsce tego zastosowano stawki *na całą łączną odległość*, obliczanych według odpowiednich taryf towarowych P. K. P. oblicza się w ten sposób, że bezpośrednią odległość taryfową pomiędzy stacjami Śląska Zaolzańskiego i pozostałymi stacjami P. K. P. otrzymuje się ze sumy odległości taryfowej obliczonej przez Cieszyn i Zebrzydowice, przy czym do obliczenia przewoźnego przyjmuje się mniejszą odległość z tych dwóch kierunków.

Oprócz taryf towarowych P. K. P., uznano z dniem 1 listopada br. dla Śląska Zaolzańskiego ważność regulaminu przewozu przesyłek towarowych oraz przepisy wykonawcze tego regulaminu, spis stacyj i wykaz odległości taryfowych.

W spisie stacyj i wykazie odległości taryfowych wprowadzono na miejsce poprzednich punktów granicznych pod Cieszynem i Zebrzydowicami nowe punkty graniczne pod Bo-

guminem, Gnojnikami, Mostami Śląskimi i Szumbarkiem Śląskim, oraz dodano do nich poniżej wymienione stacje i przystanki z pełnym uprawnieniem ekspedycyjnym (te ostatnie tylko dla ruchu drobnicowego).

Nazwa stacji

dawniej	obecnie
Bohumin C. S. D.	Bogumin
Bystrice nad Olzou	Bystrzyca nad Olzą
Cesky Tésin	Cieszyn Zachodni
Doubrava	Dąbrowa Śląska
Frystát	Frysztat Śląski
Hnojnik	Gnojnik
Karwinná hl. nádr.	Karwina
Mosty	Mosty Śląskie
Návsi-Jablunkov	Jabłonków
Orlová hl. nadr.	Orłowa
Petrovice u Bohuminu	Piotrowice
Prostredni Suchá	Sucha Średnia
Sumbark ve Slezsku	Szumbark Śląski
Trinec	Trzyniec

Nazwa przystanków

Albrechtice u C. Tesina	Olbrachcice
Darkov	Darków
Darkov lázne	Darków Zdrój
Doni Lomná	Łomna Dolna
Doni Suchá	Sucha Dolna
Detmarovice	Dziećmorowice
Hrádekve Slezcku	Gródek Śląski
Horni Suchá	Sucha Górna
Konska pri Trinci	Końska kolo Trzyńca
Louky n/O zastávka	Łąki
Louky n/O	Łąki Miasto
Podobora	Podobora
Ráj	Raj
Ropice zastávka	Ropica Przystanek
Ropice	Ropice
Rychwald zámek	Rychwałd Zamek
Rychvald misto	Rychwałd Miasto
Stritez u Ces. Tes.	Trzycież
Vendryne	Wędrynia
Zpupná Lhota	Ligotka

TRANZYT EUROPEJSKI A GDYNIA.

W antwerpijskim piśmie „Lloyd Anversois" z dnia 22 listopada ukazał się pod wymienionym tytułem artykuł pióra p. J. Van Thillo. Autor snuje w nim interesujące uwagi na marginesie pracy ekonomisty włoskiego A. Giordano, która znajduje się w ostatnim (10) numerze pisma angielskiego Instytutu Bałtyckiego „Baltic and Scandinavian Countries", p. t. „Problems of Transit Trade in Europe". — J. Van Thillo podkreśla specjalnie te wywody autora włoskiego, które wykazują zrozumienie dla roli Gdyni, jako niezbędnego punktu wypadowego na Bałtyk i zwycięskiego konkurenta w walce o tranzyt europejski.

Należy na marginesie zaznaczyć, że problem tranzytu towarowego w powiązaniu z pracą portów polskiego obszaru budzi w prasie zagranicznej coraz większe zainteresowanie.

SPRAWY SOCJALNE

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ.

Na podstawie art. 31 Rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych normującego przypadki, w których pracownikowi służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę Sąd Najwyższy Izby Cywilnej w orzeczeniu z dn. 18 II 1938 r. L. C. III 1279/37 wydał następującą opinię prawną:

„Pracownikowi służy — w myśl art. 31 Rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr 35/28, poz. 323) — prawo niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę z winy pracodawcy oraz żądania przy umowie na czas nieokreślony — wynagrodzenia za miesiąc, w którym rozwiązanie nastąpiło, oraz za dalsze trzy miesiące, jeżeli pracodawca dopuścił się obrazy pracownika lub nie dotrzymał istotnych warunków umowy i zachodzi w tym zła wola lub niedbalstwo ze strony pracodawcy".

Art. 32 ust. (1) lit. d) Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych (Rozp. z dn. 16 III 1928 r. — Dz. U. R. P. nr 35, poz. 323), postanawia, że ważną przyczyną, uprawniającą pracodawcę do niezwłocznego rozwiązania umowy z pracownikiem umysłowym (t. zn. bez uprzedniego wypowiedzenia na okres 3 miesięcy oraz bez obowiązku wypłacenia odprawy w wysokości 3-miesięcznych poborów) jest „niezachowanie przez pracownika istotnych warunków umowy o pracę".

Na tle tego przepisu zapadło ostatnio orzeczenie Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, dnia 28 II 1938 r. L. C. III 1143/36. następującej treści.

„1. Niezachowanie istotnych warunków umowy o pracę z winy pracownika zachodzi w rozumieniu art. 32 lit. d) Rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych nie tylko wówczas, gdy pracownik narusza swoje obowiązki ze złej woli lub niedbalstwa, ale również wtedy gdy z powodu braku odpowiednich kwalifikacyj nie jest w stanie obowiązków tych wypełnić.

2. Przy ustalaniu faktów wywiązywania się kierownika instytucji z jego obowiązków należy przyjąć, iż praca kierownika instytucji nie może ograniczać się do prostego włodarzowania nad pracownikami instytucji, lecz powinna polegać na określaniu treści pracy pracowników w sposób wyczerpujący, z punktu widzenia fachowego, wszelkie możliwości pomyślnego rozwoju instytucji".

SPRAWY PODATKOWE

ZYSKI NIE STANOWIĄCE DOCHODU PODATKOWEGO U OSOBY FIZYCZNEJ.

Władza skarbowa przy wymiarze podatku dochodowego stanęła na stanowisku, iż wszelkie bonifikaty oraz opusty z długów stanowią u dłużnika dochód podlegający opodatkowaniu. Tego stanowiska władzy skarbowej nie podzielił Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dn. 22 VI 1938 r. L. Rej. 2451/34.

Powołując się na swoje orzeczenie z 19 II 1932 r. L. Rej. 7683/30 N. T. A. wypowiedział zasadę prawną, iż „nie stanowią u osoby fizycznej dochodu podatkowego t. zw. zyski sanacyjne, tj. opusty z długów, uzyskane przez dłużnika od wierzycieli, w celu uzdrowienia jego stosunków majątkowych, nadwyrężonych przez poniesione straty".

Ponadto N. T. A. wyjaśnił, iż ten cel „sanacyjny" i związek przede wszystkim z położeniem majątkowym dłużnika a nie z konkretną transakcją handlową stanowią cechy charakterystyczne „zysków sanacyjnych", odróżniające je od zwyczajnych opustów i bonifikat, przyznawanych przez dostawców odbiorcom z ceny nabytych przez nich towarów, na skutek ich reklamacji.

Nadmienić należy, iż stosownie do wyroku N. T. A. z 10 X 1930 r. L. Rej. 2358/28 oraz wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu wydanego okólnikiem z 30 VIII 1933 r. Zał. LOV. 3291/2/33 wszelkiego rodzaju opusty (np. uzyskiwane na skutek ugód z wierzycielami) i bonifikaty uzyskiwane przez osoby prawne, opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym, podlegają zawsze opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

WYJAŚNIENIA PŁATNIKA PO TERMINIE ODWOŁAWCZYM.

Władze skarbowe odrzuciły księgi handlowe płatnika, podając w swej decyzji tylko ogólnikowo powody dyskwalifikacji ksiąg. — Płatnik w odwołaniu — wniesionym w terminie — nie podniósł wprawdzie ściśle skonkretyzowanych zarzutów, zakwestionował jednak dyskwalifikację ksiąg handlowych, orzeczoną przez władzę wymiarową. Po wniesieniu przez płatnika odwołania władza wymiarowa podała mu na piśmie ściśle skonkretyzowane powody dyskwalifikacji ksiąg. Na to pismo, będące uzupełnieniem pierwotnie podanych ogólnikowo motywów decyzji wymiarowej, płatnik udzielił wyczerpujących wyjaśnień, przeciwstawiających się stanowisku władzy wymiarowej. Ponieważ pismo płatnika z dodatkowymi wyjaśnieniami wpłynęło po terminie odwoławczym, Komisja Odwoławcza nie rozprawiła się wcale z jego zarzutami.

Takie postępowanie Komisji Odwoławczej uznane zostało przez Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 5 IV 1938 r. L. Rej. 3436/36 za wadliwe.

Jak wynika ze stanowiska zajętego przez N. T. A., instancja odwoławcza ma obowiązek rozprawienia się z wyjaśnieniami płatnika, przedstawionymi nawet po upływie terminu odwoławczego, jeżeli te wyjaśnienia zostały spowodowane uzupełnieniem przez władzę skarbową motywów decyzji wymiarowej.

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

KURS EKSPORTOWY W WARSZAWIE.

Staraniem Kupieckiego Instytutu Wiedzy Zawodowej Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego (dawniej przy Światowym Zw. Polaków z Zagranicy) urządzony zostanie VII z kolei Kurs Eksportowy.

Warunki przyjęcia na kurs:

1) Słuchaczami Kursu Eksportowego mogą być osoby, które ukończyły liceum handlowe, lub będące słuchaczami wyższych uczelni handlowych i posiadające pół dyplomu oraz władające w słowie i piśmie jednym z języków obcych, używanych w handlu światowym (angielski, niemiecki, francuski, hiszpański). Na Kurs mogą zostać przyjęte osoby nie władające żadnym z wymienionych języków w stopniu powyżej wymaganym, w tym wypadku jednakże obowiązane będą w ciągu trwania Kursu przejść również naukę jednego z tych języków w zakresie ustalonym przez Kierownictwo Kursu.
2) Słuchacze Kursu Eksportowego, przed zapisaniem się na Kurs oświadczają swą wolę poświęcenia się pracy w handlu zagranicznym. Słuchacze zatem, którzy nie pracują w czasie trwania Kursu zarobkowo, będą obowiązani przyjąć na ten okres czasu bezpłatną praktykę w zakresie handlu zagranicznego, o ile taka zostanie wskazana im przez Kierownictwo Kursu.
3) Uczestnictwo w Kursie Eksportowym polega na:
   a) słuchaniu wygłaszanych wykładów i braniu udziału w ćwiczeniach;
   b) opracowywaniu tematów praktycznych;
   c) złożeniu egzaminu pisemnego i ustnego.

   Udział we wszystkich wymienionych pracach jest obowiązkowy i uchylanie się od

któregokolwiek z nich powoduje wykreślenie z listy słuchaczów.

4) Program Kursu Eksportowego obejmuje 120 godzin wykładów oraz ćwiczeń praktycznych. Wykłady i ćwiczenia odbywać się będą trzy razy tygodniowo w porze wieczornej. Czas trwania Kursu ustalony został na 5 miesięcy łącznie z okresem opracowywania pracy egzaminacyjnej oraz egzaminów ustnych, tj. od dnia 10 I 1939 r., do dnia 10 VI 1939 r. W okresie świąt Wielkiejnocy przewidziane są dwutygodniowe ferie.

5) Wszystkie wykłady wygłoszone na Kursie Eksportowym będą stenografowane, a stenogramy zostaną wydane w formie skryptu i rozdane słuchaczom.

6) Każdy słuchacz Kursu Eksportowego składa opłatę za Kurs w kwocie zł 60,— jednorazowo do dni 30 od zawiadomienia o wpisaniu na listę słuchaczów. Opłata ta obejmuje wszystkie koszty, związane z Kursem, a w szczególności wpisowe, czesne, cenę nabycia skryptów, opłaty egzaminacyjne, tak, że żadnych opłat dodatkowych, słuchacze ponosić nie będą: w opłacie tej jednak nie mieszczą się koszty dodatkowej nauki obcego języka, o której mowa w punkcie 1. Niezłożenie opłaty w powyżej przewidzianym terminie powoduje wykreślenie z listy słuchaczów.

7) Liczba słuchaczów Kursu Eksportowego jest ograniczona. Przyjęcie na listę słuchaczów Kursu może nastąpić jedynie na podstawie zgłoszenia, podpisanego własnoręcznie na formularzu, ustalonym przez Kierownictwo Kursu. Do zgłoszenia dołączyć należy dokument, stwierdzający cenzus naukowy, ewentualnie dokumenty, stwierdzające wyniki dotychczasowej pracy, względnie praktyki w instytucjach handlowych oraz krótki życiorys.

8) Każdy słuchacz Kursu Eksportowego poddaje się zarządzeniom porządkowym Kierownictwa Kursu, do którego winien zwracać się we wszystkich sprawach, związanych z Kursem.

PRZETARGI

PRZETARG DYREKCJI OKRĘGOWEJ KOLEI PAŃSTW. W TORUNIU.

Dyrekcja Okr. Kolei Państwowych w Toruniu ogłosiła przetarg na roboty centralnego ogrzewania oraz kanalizacyjno-wodociągowe, w domu administracyjnym dla Zaw. Odcinków Drogowych w Gdyni.

Formularze przetargowe tj. ślepy kosztorys, warunki składania ofert otrzymać można za opłatą 4,00 zł, zaś przy przesłaniu pocztą 5,— zł w Dyr. Okr. Kolei Państw. w Toruniu pokój 449, gdzie również można przejrzeć plany, warunki ogólne wykonywania robót, wzór zawrzeć się mającej umowy i otrzymać bliższe informacje. W sprawie obejrzenia miejsca robót należy zgłaszać się do Oddziału Drogowego w Gdańsku.

PRZETARGI BIURA ZAKUPÓW P. K. P. W WARSZAWIE.

W „Monitorze Polskim" ukazały się ogłoszenia przetargowe na dostawę: 1) złączek niewalcowanych i opórek przeciwpełznych, — 2) drutu przewodowego brązowego i miedzianego wiązałkowego, 3) przewodników miedzianych gołych, 4) tkaniny wełnianej na zasłony do lamp, 5) pościeli, 6) izolatorów szklanych, 7) izolatorów porcelanowych, 8) pokostu. Centralne Biuro Zakupów PKP. w Warszawie, znajduje się przy ul. Bol. Prusa 1, róg Wiejskiej 20.

PRZEMYSŁ I HANDEL RYBNY NA WYBRZEŻU

Kronika

NOTOWANIA CEN ŚLEDZI I INNYCH RYB.

W porcie rybackim w Gdyni płacono w ostatnim tygodniu listopada za śledzie solone oclone i z polskich połowów za dużą beczkę franco wagon Gdynia w złotych:

Śledzie solone z polskich połowów:

Śledzie solone szkockie 65,—, „Mewa" jarmuckie: mleczaki 82.— za matis i matful, za dwie połówki o 4.— zł drożej. „Delfin" jarmucki matis 76.— smoll matties 66,—. spenty 62.—. zeszłoroczne importowane jarmuckie A. Wood matis 66.—. Śledzie solone „Pomorze" wyprzedane. Śledzie solone „Korab" szkockie matis i matful 78, jarmuckie mleczaki brak. matful 76, matis 74, smol matis 67.—, spent 60,—, połówki plus 4,— zł. Importowane holenderskie o kilka złotych tańsze od jarmuckich.

Śledzie solone importowane:

Angielskie matiesy szkockie za dwie połówki:

Lerwick: medium 104, selected 110, large 115;

Stornoway: medium 112, selected 117, large brak;

twardo solone szkockie całe smolmatis 70, matis 78, matful brak, crown-matis 73,—, crownmedium 70, zeszłoroczne słodkie i stank od 20 do 35,— zł;

jarmuckie nowe — całe beczki: ordinery: smolmatis 64, matis 70, matful 75; I trade: smolmatis 73, matis 80, matful 85. za dwie połówki o cztery złote drożej.

Holenderskie jarmuckie matis 74, mleczaki 83,— towar firmy „Britholl". Islandzkie oryginalne 72, islandzkie norweskie połowy od 63 do 67,—. Norweskie SLOO 40,—, zeszłoroczne 31,—, VAAR 35,—, Schneidehering 102,—.

SYTUACJA W NASZYM RYBOŁÓWSTWIE PRZYBRZEŻNYM.

Ogólna sytuacja w naszym rybołówstwie przybrzeżnym uległa w ostatnich dniach lekkiej poprawie na skutek pojawienia się pierwszych ławic szprotów, których połowy zostały już zapoczątkowane przez naszych rybaków. Dowożone są na razie niewielkie ilości szprotów, przeważnie mieszanych razem ze śledzikami oraz małymi dorszami. W dniu 28 listopada rb. przywiozły kutry rybackie do Gdyni łącznie około 150 cetnarów surowca, znajdującego natychmiastowy zbyt u wędzarników. W celu uregulowania cen na szproty Komisja, złożona z kupców rybnych, wędzarników oraz rybaków, jak i przedstawiciela Spółdzielni Zjednoczenia Polskich Rybaków Morskich, ustaliła następujące ceny na surowiec, nabywany u rybaków w ciągu bieżącego tygodnia za 50 kg: szproty nie mieszane z innymi gatunkami ryb 30 zł, partie, w których znajduje się ponad 50% szprot 20 zł i partie, w których znajduje się poniżej 50% szprot — 10,— zł. Z dotychczasowego przebiegu połowów pierwszych szprotów rybacy nasi wnioskują, iż dalsze połowy winny przynieść dobre rezultaty.

Jeśli chodzi o inne gatunki ryb łącznie ze szprotami poławiane są w pewnych ilościach t. zw. śledziki, również niewielkie ilości śledzi bałtyckich, które są mniejsze od śledzi z morza Północnego. W znacznie większych ilościach poławiano natomiast małe dorsze, których dowozy wyniosły kilkaset cetnarów. Część z tych dowiezionych małych dorszy została oddana do zamrażania. Małe dorsze o długości 10 do 15 cm poławiane są z braku dorszy normalnych. Kupcy liczą na to, że na ewentualny wypadek brak normalnych dorszy, spienięża dobrze nabyty surowiec.

W związku z połowami małych tych dorszy musimy wysunąć poważne zastrzeżenie odnośnie celowości ich połowu. Przez połów małych i młodych ryb niszczy się bowiem rybostan, który odnośnie dorszy nie jest niestety objęty ochroną rybacką. Należy sądzić, że przeciw tej akcji nasze czynniki miarodajne przedsięwezmą pewne środki zaradcze.

WZROST ŚLEDZI Z POLSKICH POŁOWÓW W ROKU 1938.

Tegoroczne połowy śledzi na morzu Północnym, przeprowadzone przez statki polskich towarzystw dla połowów dalekomorskich w częściowym oparciu o porty holenderskie, jako bazy operacyjne przyniosły 58.094 kanties śledzi, złowionych w czasie 105 podróży, podczas gdy w roku 1937 dały one 53.881 kanties. Wzrost ilości śledzi z własnych połowów w porównaniu z rokiem 1937 należy tłumaczyć powiększeniem taboru polskiej dalekomorskiej flotyli rybackiej. Rezultaty byłyby z pewnością jeszcze lepsze, gdyby nie kilkutygodniowy strajk rybaków, których wybuchł z początkiem sezonu śledziowego w Holandii, uniemożliwiając tym samym prowadzenie połowów naszej flotyli, podlegającej z uwagi na korzystanie z tamtejszych baz, z przepisów holenderskich.

ZAMÓWIENIE LUGRA ŚLEDZIOWEGO W STOCZNI GDYŃSKIEJ.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu podpisało dnia 24 listopada rb. umowę ze Stocznią Gdyńską na budowę stalowego lugra motorowego, przeznaczonego do połowów śledzi.

Wymiary nowego lugra śledziowego, który zaopatrzony zostanie w wzmocnienia przeciwlodowe, umożliwiające uprawianie żeglugi w okresie zimowym, są podobne do zbudowanych w ciągu bieżącego roku lugrów śledziowych w Gdańsku i Niemczech. Wymiary jego są następujące: długość ca 38 m, szerokość 7,5 m, wysokość boczna 3,35 m, zanurzenie bez stępki 2,65 m, nośność przy zanurz. 2,65 m — 1.88 tDW., nośność maksymalna przy zanurzeniu do znaku wolnej burty — 230 tDW., ładowność gwarantowana 1.000 beczek szkockich, szybkość statku 10 węzłów, moc motoru głównego 350 KM.

Zgodnie z umową za wyjątkiem motoru szwedzkiej marki Atlas-Diesel, niektórych mechanizmów i urządzeń pomocniczych specjalnych, statek wykonany zostanie z materiałów krajowych. Plany nowozamówionego lugra zostały opracowane przez polskich inżynierów, którzy ulepszyli niektóre urządzenia oraz znaleźli szereg lepszych rozwiązań od zastosowanych na 5 statkach rybackich tego typu, zbudowanych ostatnio na stoczniach obcych. Dostawa nowego lugra śledziowego ma nastąpić w grudniu 1939 r.

POLSKA WYPRAWA RYBACKA NA WODY POLARNE.

W ubiegłym tygodniu wyszedł z portu rybackiego w Gdyni polski trawler rybacki „Eugeniusz" na połowy ryb na morze Barentsa. Statek ten będzie prawdopodobnie bunkrował w porcie norweskim Hammerfest, najbardziej na północ Europy wysuniętej miejscowości, oraz znajdzie się w pobliżu Wysp

Niedźwiedzich, na których swego czasu bawiła polska ekspedycja naukowa.

Pierwsza ta w historii rozwoju polskiego rybołówstwa dalekomorskiego wyprawa rybacka na wody polarne, ma na celu połowy wysokowartościowych gatunków ryb morskich. Trawler rybacki „Eugeniusz" należy do flotyli towarzystwa połowów dalekomorskich „Pomorze" w Gdyni.

PISEMNE ZAMAWIANIE WAGONÓW W PORCIE RYBACKIM.

Ekspedycja kolejowa w Gdyni zawiadomiła przedsiębiorstwa na terenie portu rybackiego o konieczności zamawiania wagonów pod ładunki pisemnie, a nie jak to było dotychczas praktykowane, na drodze telefonicznej.

W związku z powyższym nowym zarządzeniem, szereg przedsiębiorstw portu rybackiego wysuwa zastrzeżenia, uważając wprowadzenie go w życie jako uciążliwe.

Na marginesie i dla wyjaśnienia należy wszakże zaznaczyć, że procedura taka stosowana jest już od dłuższego okresu czasu na terenie portu handlowego, gdzie dla usunięcia zdarzających się na tym tle niedokładności wprowadzono zwyczaj, że każde zamówienie wagonów na drodze telefonicznej musi być równocześnie poparte zamówieniem pisemnym.

JAK PRACUJE STOCZNIA RYBACKA ORAZ MORSKIE ZAKŁADY RYBNE W GDYNI?

Dnia 18 listopada r. b. odbyło się w lokalu Morskiego Instytutu Rybackiego pod przewodnictwem prof. Siedleckiego z Krakowa posiedzenie Rady Nadz. Stoczni Rybackiej oraz Morskich Zakładów Rybnych, na którym omawiano szereg ważnych spraw, związanych z pracą oraz dalszym rozwojem portu rybackiego w Gdyni, jak i polskiego rybołówstwa.

Po wysłuchaniu sprawozdania Zarządu Stoczni Rybackiej o pracach bieżących, po przeprowadzonej dyskusji nad programem prac Stoczni w roku 1939 ustalono, iż w wymienionym okresie budowane będą 3 serie kutrów, w tym jedna seria kutrów do połowów dalekomorskich. Łącznie wybudowanych zostanie 10 kutrów, które przyczynią się do modernizacji taboru polskiej flotyli rybackiej.

Jak wynika ze sprawozdania Morskich Zakładów Rybnych, obejmujących eksploatację Hali i Chłodni Rybnej, magazynów śledziowych oraz fabryki mączki i oleju rybnego, praca we wszystkich działach spółki od ostatniego posiedzenia sprawozdawczego rozwija się pomyślnie. Zanotowano wzrost ilości zamrożonych ryb świeżych, przechodzących przez Chłodnię oraz zwiększenie produkcji mączki rybnej, które doprowadziło do tego, że fabryka mączki i olejów rybnych nie posiada obecnie żadnych zapasów. Wobec wzrastającego zapotrzebowania mączki, jak nas informuje Dyrektor Dr Kulikowski, czynione są usiłowania dla zdobycia surowca na ten cel przez zakup i zbieranie odpadków rybnych, jak i partyj ryb oraz śledzi nie nadających się do konsumpcji zarówno na terenie Wybrzeża, jak i Wolnego Miasta Gdańska.

Poza tym skonstatowano stały wzrost zapotrzebowania na pomieszczenia w magazynach śledziowych, wobec braku dostatecznej ilości magazynów śledzie składane są bowiem ostatnio także pod gołym niebem. Rada Nadzorcza poleciła ponadto Zarządowi Morskich Zakładów Rybnych opracowanie zagadnienia domu składowego w porcie rybackim, z przywilejem wystawiania warrantów.

Kronika zagraniczna

ANGIELSKIE I SZKOCKIE POŁOWY ŚLEDZI OD I — X 1938 R.

Angielskie i szkockie połowy śledzi w październiku i za 10 miesięcy w latach 1938 i 1937, oraz wywóz z Wielkiej Brytanii wynosiły:

	1938 X cwts.	1938 I–X cwts.	1937 X cwts	1937 I–X cwts.
Połowy				
angielskie	1,062,708	1,577,143	1,186,917	1,960,791
szkockie	82,017	2,604,559	67,161	1,999,537
WYWÓZ Z WIELKIEJ BRYTANII				
Ogółem	170,755	1,973,427	163,685	1,579,105
w tym do Polski	60,388	558,909	49,374	430,058

NOTOWANIA CEN ŚLEDZI ŚWIEŻYCH W GT. YARMOUTH.

Według informacji angielskiego czasopisma „Fishing News" na aukcjach w Gt. Yarmouth notowano za śledzie świeże z połowów jarmuckich za 1 cran (175 kg do 200 kg) w okresie od 14 do 19 listopada następujące ceny przeciętne:
14 XI — 22/6; 15 XI — 17/1; 16 XI — 20/1;
17 XI — 21/2; 18 XI — 22/7; 19 XI — 25/2.

NOTOWANIA CEN ŚLEDZI W HOLANDII.

W ciągu ubiegłego tygodnia notowano na aukcjach holenderskich za śledzie solone, pochodzące z ostatnich połowów, w beczkach handlowych (100 do 105 kg) następujące ceny przeciętne za poszczególne gatunki:

Volleharing	od 11,20—11,30 gld.
Ileharing	8,60 gld.
Steuerharing	od 9,00—9,80 gld.

Za śledzie świeże natomiast za 50 kg płacono przeciętnie 6,50 gld. Ze względu na kończący się sezon i mniejsze dowozy tendencja mocna.

ZATARG NA TLE WYBORU NOWYCH WŁADZ RYBACKICH W WIELKIEJ BRYTANII.

Ostatnio zamianowany został przez Ministra Rolnictwa i Rybołówstwa nowy skład osobowy zarządu Herring Industry Board, centralnego organu do spraw rybołówstwa w Wielkiej Brytanii, do którego weszli: Mr. Georges Hogarth jako przewodniczący oraz Sir

Evan Gibb K. B. E. C. B. i Mr. F. A. Bell M. C., jako członkowie. Kadencja nowego zarządu określona jest na czas od 1 grudnia 1938 r. do 31 marca 1942 r.

Przewodniczący zarządu G. Hogarth zajmuje dotychczas stanowisko kierownika Szkockiego Urzędu Rybackiego (Fishery Board of Scotland), z którego ma w najbliższych dniach ustąpić. Uchodzi on za doświadczonego i znającego dokładnie stosunki panujące w rybołówstwie angielskim, w którym pracuje już od roku 1912. Dwaj pozostali członkowie są kupcami. Wszyscy wymienieni są narodowości szkockiej. Zaznaczyć należy, iż pp.: Gibb i Bell są tylko tymczasowymi członkami zarządu.

Natychmiast po ogłoszeniu składu zarządu, Zrzeszenie Angielskiego Rybołówstwa (English Catschers Assotiation) wysłało pod adresem Ministra Rolnictwa i Rybołówstwa p. Morrison'a protestacyjny telegram, uzasadniając negatywne stanowisko wobec nowego składu zarządu następująco:

a) ze względu na trudną sytuację w rybołówstwie, wymagającą utrzymania zagranicznych rynków zbytu, jak również odzyskania straconych, na czele instytucji powinien stać sprężysty i energiczny organizator-przemysłowiec, nie zaś urzędnik państwowy,
b) członkowie zarządu winni być stałymi, a nie tymczasowymi,
c) interesy angielskiego rybołówstwa nie mogą być pomijane na korzyść szkockiego, co jest zupełnie możliwe przy obecnym składzie zarządu.

W konkluzji protestu zaznaczono, iż członkowie English Catschers Assotiation nie widzą możności współpracy z Herring Industry Board w składzie obecnym.

W odpowiedzi na powyższy protest odpowiedział w Izbie Gmin w dniu 21 listopada rb. Minister Morrison, zwracając się z apelem zaprzestania lokalnych sporów, a skoncentrowania pracy we wspólnym wysiłku dla podniesienia rybołówstwa, znajdującego się obecnie w bardzo trudnej sytuacji.

Sytuacja wytworzona jest bardzo charakterystyczna dla panującej obecnie sytuacji w przemyśle i handlu Wielkiej Brytanii, gdzie dotychczas strona szkocka czuła się stale pokrzywdzoną. Jaki wynik będzie obecnego sporu, trudno jest w tej chwili przewidzieć. Ciekawe jest oświadczenie w tej sprawie jednego z największych szkockich solarzy p. J. Donaldson'a, który powiedział: „Wcale nie mam pretensji do angielskiej strony za jej stanowisko, gdyż uważam, że powinna ona być reprezentowana przynajmniej przez jednego członka. Przypuszczam, że strona szkocka w podobnym wypadku postąpiłaby tak samo".

Musimy zaznaczyć, że Herring Industry Board, kierując polityką rybołówstwa angielskiego, wywiera bardzo duży wpływ na eksport śledzi solonych z Anglii.

RYBOŁÓWSTWO I SPOŻYCIE RYB W NIEMCZECH.

Plan czteroletni przewiduje podwojenie połowów niemieckich do końca roku przyszłego. Już teraz udało się podwyższyć dowóz ryb z 336.000 t. w roku 1935 na 485.000 t. w roku zeszłym i czynniki miarodajne niemieckie spodziewają się, iż uda się w roku przyszłym osiągnąć co najmniej 600.000 t. Bolączką jednak jest fakt znacznie wolniejszego wzrostu spożycia ryb morskich w głębi kraju, które także winno wykazywać tendencje rozwojowe. W rzeczywistości spożycie wzrosło w roku 1937 zaledwie o 0,4 kg na głowę, osiągając 12,4 kg na jednego mieszkańca, gdy tymczasem jako warunek rentowności zwiększonych połowów przewidziano wzrost do 2 kg w roku 1940. Uderza przy tym nierównomierność spożycia ryb morskich w Niemczech. Jest ona największą oczywiście na wybrzeżu, a więc n. p. w Hamburgu, Bremie (41 kg), dalej w większych ośrodkach miejskich, najmniejsza na wsi i w głębi kraju, a zwłaszcza w Austrii (3 kg).

NIEMIECKA WYSTAWA RYBACKA „SEGEN DES MEERES" W 1939 R.

W Hamburgu przygotowuje się obecnie wielką wystawę propagandową spożycia ryb morskich pod hasłem „Błogosławieństwo Morza". Termin otwarcia przewidziano na dzień 28 kwietnia 1939 r. Rozmiary wystawy nie są jeszcze dokładnie ustalone, ponieważ stale ulegają one zmianie. Przedłużono też czas trwania wystawy na sześć tygodni, celem zapewnienia jak najszerszej propagandy kwestii rybołówstwa. Wystawie patronuje grupa aprowizacyjna Planu Czteroletniego, Ministerstwo Aprowizacji, Główny Związek Rybaków niemieckich i inne organizacje oficjalne.

SYTUACJA NA RYNKU TOWARÓW KOLONIALNYCH.

Restrykcje dewizowe i kontyngentowe, o których wspominaliśmy w ostatnim naszym sprawozdaniu wpłynęły bardzo ujemnie na obroty handlowe w najpoważniejszym sezonie jakim jest sezon przedgwiazdkowy. Firmy importowe pomimo, iż posiadają towary w magazynach portowych, w wielu wypadkach towaru swego nie mogą clić, gdyż nie mają pewności. jak się ułoży kwestia przydziału dewiz za sprowadzone artykuły.

Dotychczas nie została wyjaśniona kwestia podziału kontyngentów na następne miesiące a szczególnie, czy i kiedy czynniki miarodajne wyrażą zgodę na podział kontyngentów traktatowych, oraz czy i kiedy zaakceptują niektóre wnioski R. H. Z.-go o przywóz towarów kolonialnych w transakcjach wiązanych. Niewyjaśnienie powyższych kwestyj powoduje pewien zamęt na rynku oraz znaczną zwyżkę cen na niektóre towary. Hurtownicy krajowi w obawie, że mogą zostać bez towarów kolonialnych, zwiększyli raptownie swoje zapotrzebowania u importerów o 50 — 80 proc. ponad zapotrzebowanie normalne.

Na zwiększenie tego zapotrzebowania wpłynęły również pogłoski o mających nastąpić podwyżkach opłat za kompensaty, które już obecnie w stosunku do października wzrosły na niektóre towary o 20 do 30 proc. Nic więc dziwnego, że w takiej sytuacji każdy hurtownik chciałby powiększyć swoje zapotrzebowania na poszczególne towary jak najwcześniej.

Widoki stabilizacji rynku towarów kolonialnych. które zapowiadały się przed 2 miesiącami. zostały obecnie poważnie zachwiane ograniczeniami dewizowymi i kontyngentowymi. Ceny na poszczególne towary zwyżkują z dnia na dzień i do czasu wyjaśnienia sytuacji nie ma mowy o normalnej pracy firm importowych oraz wznowieniu prac nad stabilizacją rynku towarów kolonialnych.

Importerzy, którzy posiadają jeszcze pewne ilości oclonych towarów, sprzedają towary te w ilościach bardzo ograniczonych i to tylko swoim stałym klientom. Jest to nie tylko usprawiedliwione. ale nawet konieczne.

Kawa surowa.

Import kawy surowej jest mniejszy od zdolności konsumcyjnych rynku, poza tym kawa, która nadchodzi do portów, nie może być wprowadzona do kraju, zarówno z uwagi na brak dostatecznej ilości pozwoleń przywozu lub też niemożności podjęcia dokumentów handlowych, jak i ze względu na ograniczenia dewizowe. Ceny kawy zwyżkują z dnia na dzień.

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego wzrost cen wynosi od 5 — 10 gr na kg — o stałych cenach nie ma na razie mowy. Towar sprzedaje się po cenie „jak się uda". Orientacyjnie ceny te przedstawiają się za kg towaru oclonego loco magazyn importera następująco: Rio 7 zł 3,40 — 3,55, Santos zł 3,95 — 4,35, Guatemala od zł 5,30 — 5,60, Tanganika od zł 4,60 — 4,80, Capitania od zł 3,70 — 3,90. wszystko zależnie od gatunków towarów. —

Herbata.

Ceny na herbatę wzrosły od 8—20 proc. w zależności od gatunku i pochodzenia towaru. Dowozy nie pokrywają zapotrzebowania rynku, a zapasy herbaty są bardzo małe. Ceny orientacyjne są następujące: Cejlon pospolity od zł 13,50 — 14,—, Cejlon średni od zł 14,— — 15,—, Cejlon specjalny powyżej zł 16.—. Sumatra zł 14 i wzwyż, Trawankore i Java w ogóle bez ceny, Darieeling od zł 16 — 19,—.

Korzenie.

Tendencja na wszystkie gatunki korzeni mocna. Zapotrzebowanie większe od podaży. Ceny mają tendencję zwyżkową z dnia na dzień — pozwoleń przywozu brak. Orientacyjnie ceny są następujące: Pieprz czarny od zł 3,45 do zł 3,55, pieprz biały zł 4, — 4,15, piment od zł 6,35 wzwyż, cynamon „Lignea" od zł 5,40 wzwyż, Cassia Vera od zł 6.40 do zł 6.50. —

Owoce suszone.

Na wszystkie owoce suszone tendencja mocna, ceny wzrosły o 5—15 proc. Podaż poszczególnych gatunków owoców znacznie mniejsza od popytu. Orientacyjnie ceny przedstawiają się następująco: Sułtanki tureckie np. No. 10 od zł 1,95 — 2,05, figi greckie wiankowe od zł 1,10 do 1,20 za kg, śliwki amerykańskie „Oregony" 40-50 workowe od zł 1,60, migdały włoskie — słodkie, zwykłe od zł 7,10 do zł 7,40, orzechy tureckie laskowe zwykłe od zł 3,70 — zł 3,90, orzechy laskowe sycylijskie od zł 3.60 do 3,70, daktyle marokańskie za skrz. 5 kg zł 17 do 17,50.

TRANSPORTY OWOCÓW I TOWARÓW KOLONIALNYCH.

Dnia 15 listopada br. nadszedł do Gdyni s/s „Oksywie" z ładunkiem 2.588 kg kawy i 972 kg herbaty. W tym samym dniu przybył s/s „Hel", który wyładował 8.802 kg herbaty, 547 kg kawy, 9.016 kg kakao, 20.924 kg masła kakaowego, 375 kg ziarna kakaowego oraz 1.618 kg goździków. s/s „Cieszyn" przywiózł również 15 listopada transport 1.423 kg kawy.

Zapowiedziany przez nas transport cytryn nadszedł do Gdyni dnia 16 listopada br. na s/s „Hariel" w ilości 10.527 skrz. (ca 535.000 kg).

Dnia 19 listopada nadszedł do Gdyni s/s „Vaseland" z transportem: z Candii — 100 w. — 5.000 kg rodzynek, oraz 1.228 w. sułtanek wagi 16.582 kg, z Istambułu 31 worków orzechów 2.480 kg, z Calamaty 8.822 worków — (229.250 kg) fig i koryntek, z Izmiru 453 worków — 60.000 kg fig i koryntek. Dla importerów gdańskich nadeszło: 13 worków — 1.040 kg orzechów z Istambułu, 148 skrzyń — 2.220 kg sułtanek z Candii, 676 worków—16.900 kg fig i koryntek z Calamaty, 1.276 worków — 17.859 kg sułtanek z Izmiru.

s/s „Chorzów" przybył do Gdyni dnia 23 listopada z transportem 25.236 kg herbaty, 1.849 kg kawy, 1.879 kg kakao, 6.318 kg pieprzu, 6.909 kg różnych korzeni, 11.440 kg rodzynek oraz 300 kg daktyli.

Dnia 27 listopada s/s „Christian Russ" wyładował w porcie gdyńskim 15.054 kg pieprzu.

s/s „Birkaland" nadszedł do Gdyni dnia 28 listopada br. z transportem: 243 w. — 9.500 kg rodzynek z Limasol, 1.960 skrzynek — 28.736 kg sułtanek z Pireusu, 120 worków — 7.800 kg orzechów z Istambułu, 1.760 skrzynek — 24.445 kg sułtanek z Candii, 9.794 worków i skrzynek — 155.212 kg sułtanek i fig z Izmiru, 200 worków i skrzynek — 5.236 kg koryntek z Patras. Dla importerów gdańskich nadeszło: 300 skrzynek — 5.642 kg rodzynek i sułtanek z Candii, 1.113 skrzynek — 18.089 kg sułtanek i fig i 24 worki fig — 622 kg z Izmiru, 83 worki — 6.640 kg orzechów z Istambułu oraz 150 skrzynek—2,100 kg sułtanek z Condii.

Dnia 1 XII spodziewany jest s/s „Teseus" z ładunkiem 13 skrzyń — 365 kg herbaty i 450 kg pieprzu.

Tego samego dnia nadejdzie s/s „Hel" z transportem 24 skrzyń — 1.200 kg herbaty.

s/s „Joanna" ma nadejść do Gdyni dnia 15 grudnia br. z nowym transportem cytryn oraz pierwszym ładunkiem pomarańcz i mandarynek włoskich.

ZAPASY OWOCÓW POŁUDNIOWYCH W MAGAZYNACH PORTOWYCH.

W dniu 30 listopada br. zanotowano w magazynach portowych portu gdyńskiego następujące zapasy owoców południowych: 1,409 skrzyń pomarańcz, 1801 wiązek (á 30 kg) mandarynek (klementynek), 14 skrzyń cytryn oraz 4,329 skrzyń grapefruitów.

W stosunku do zapasów, zanotowanych w dn. 10 listopada br. zapas pomarańcz zmniejszył się o około 20 proc., zapas mandarynek o 20 proc., grapefruitów o około 10 proc., natomiast zapas cytryn został prawie że zupełnie wyczerpany.

WEWNĘTRZNY RYNEK HURTOWY OWOCÓW.

W chwili obecnej na rynku polskim sprzedawane są mandarynki palestyńskie w cenie ca 40 zł za klatkę (35 kg brutto).

Pierwszy transport pomarańcz cypryjskich w ilości 120 skrzyń został natychmiast sprzedany po dobrej cenie 2.60—2.80 za 1 kg. Towar nadszedł w bardzo dobrym stanie.

Cytryny włoskie nie cieszą się obecnie większym zainteresowaniem z powodu spodziewanej zniżki cen, jaka nastąpi w związku z nadejściem większego transportu tego artykułu, na s/s „Katowice". Spodziewana cena będzie się kształtowała ca 74—76 zł.

W SPRAWIE PRZYWOZU OWOCÓW I JARZYN Z FRANCJI I ALGERU.

Od dn. 1 XII 1938 r. pozwolenia na przywóz szeregu towarów z Francji i Algeru będą zaopatrywane w klauzulę: „Ważne tylko po okazaniu zaświadczenia eksportowego Francuskiego Ministerstwa Rolnictwa".

Powyższe dotyczyć będzie następujących towarów:

— jarzyny: poz. polskiej taryfy celnej 41 — kalafiory świeże, 42 — pomidory świeże, 44 — kapusta świeża, z 49 — karczochy, szparagi;

— owoce: poz. polskiej taryfy celnej 23 z p. 1 — pestki morelowe, 55 — śliwki świeże, 57 — winogrona świeże, 59 p. 2 — śliwki suszone, 60 p. 3, 4, 5 — pomarańcze, mandarynki, grape fruits i cytryny, 61 — daktyle, 63 — figi, 69 — orzechy, 72 — migdały.

Wymienione wyżej zaświadczenia eksportowe będą wydawane eksporterom francuskim za pośrednictwem Izby Rolniczej Francusko-Polskiej w Paryżu.